

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra kulturních a náboženských studií

Politické implikace uprchlické krize ve vybraných evropských zemích

Bakalářská práce

Autor: Markéta Pešková
Studijní program: Humanitní studia
Studijní obor: Transkulturní komunikace (TKMB)
Vedoucí práce: Mgr. Petr Macek, Ph.D.
Oponent práce: Mgr. Luděk Jirka, Ph.D.

Zadání bakalářské práce

Autor:	Markéta Pešková
Studium:	P16K0103
Studijní program:	B6107 Humanitní studia
Studijní obor:	Transkulturní komunikace
Název bakalářské práce:	Politické implikace uprchlické krize ve vybraných evropských zemích
Název bakalářské práce AJ:	Political Implications of Refugee Crisis in Set of Chosen European Countries

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Anotace BP Politické implikace uprchlické krize ve vybraných evropských zemích Práce pojednává o důsledcích uprchlické krize a jejím vlivu na vnitřní proměnu politické scény a politického směřování vybraných evropských zemí. Vypovídá o tom, jak se jednotlivé země vyrovnávají s velkým nárůstem migrantů a jak přistupují k dané situaci. Na příkladech konkrétních evropských zemích (Rakousko, Německo, Velká Británie a Česká republika) můžeme zřetelně sledovat podobné postoje občanů jednotlivých států ovlivněných uprchlickou krizí, jež mají vliv na utváření politických preferencí. Cílem práce je zachytit a komparovat spojující momenty a odlišnosti vlivu uprchlické krize na proměnu politického života v jednotlivých zemích, např. v podobě vzniku nových politických stran nebo proměně vztahu k evropské integraci.

Evropská integrace Evropská unie. Cihelková E., Jakš J. a kol. Oeconomica VŠE Praha Skripta z r. 2006 Problémy mezinárodní politiky očima mladých badatelů. Dubský Z., Beneš V. Oeconomica VŠE Praha Skripta z r. 2006 Komparace politických systémů. Dvořáková Vladimíra a kolektiv. Oeconomica VŠE Praha Skripta z r. 2003 Česká republika v měnící se Evropě: sborník statí, Svazek 1. Alexandr Ort. Středisko mezinárodních studií Jana Masaryka, 1993 Snění o Evropě: (Politický eseje). Jiří Dienstbier. Lidové Noviny, 1990 Populismus v časech krize. Kubát, Michal, Mejstřík, Martin, Kocian, Jiří 2017 Masová imigrace: Záchrana, nebo zkáza Evropy? Institut Václava Klause. Hledání souvislostí: eseje z komparativních dějin Evropy. Miroslav Hroch. 2016 Jak zabít civilizaci. Benjamin Kuras. vyd. 1. Praha: BARONET 2011 Unie ve víru migrační krize. Tomáš Břicháček. Institut Václava Klause 2017 Dějiny moderního Německa. Mary Fulbrook. Články na předmětné téma z WEBOFSCIENCE

Garantující pracoviště: Katedra kulturních a náboženských studií,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Petr Macek, Ph.D.

Oponent: Mgr. Luděk Jirka, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 29.3.2017

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci zpracovala samostatně pod vedením Mgr. Petra Macka, Ph.D., a to s použitím uvedených informačních zdrojů.

V Hradci Králové dne

Ráda bych srdečně poděkovala mému vedoucímu bakalářské práce panu Mgr. Petru Mackovi, Ph.D. za jeho cenné rady, vstřícnost a podnětné komentáře.

Anotace

PEŠKOVÁ, Markéta. Politické implikace uprchlické krize ve vybraných evropských zemích. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2019. 56 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce pojednává o důsledcích probíhající uprchlické krize, největší od druhé světové války, jakožto příčiny zásadních změn a převratů na mezinárodní politické scéně od roku 2015. Vypovídá o tom, jak se jednotlivé země vyrovnávají s velkým počtem imigrantů a jaký postoj k tomu zaujímá veřejnost. Na příkladech konkrétních evropských zemí (Rakouska, Německa, Velké Británie a České republiky) popisují reakce občanů prostřednictvím změny jejich politických preferencí.

Mým cílem je zachytit spojující momenty, kterými jsou kulturně společenské hodnoty národů zmíněných zemí a jejich přirozená diverzita. Porozumět problematice tak rozsáhlé vyžaduje mezioborové znalosti i přístup a je potřeba brát v úvahu široké spektrum aspektů.

Klíčová slova: migrace, uprchlická krize, přistěhovalci, politické strany.

Annotation

PEŠKOVÁ, Markéta. Political Implications of Refugee Crisis in Set of Chosen European Countries. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2019. 56 pp. Bachelor Degree Thesis.

This bachelor thesis investigates the consequences of ongoing migration crisis (biggest one since World War II.), it also identifies this crisis as a primary source and trigger of major geopolitical changes since 2015. The thesis describes how different countries deal with enormous inflow of migrants and how does that impact public opinion. The consequent changes in political preferences in particular countries (i.e. Austria, Germany, United Kingdom and Czech Republic) are described.

My objective is to capture connecting aspects based on common cultural and social values of aforementioned nations on one side and their natural differences and diversity on the other side. To get full understanding of these topics requires interdisciplinary knowledge from different subjects, it also requires to take into account wide spectrum of different aspects.

Keywords: migration, refugee crisis, immigrants, political parties.

Obsah

Úvod.....	9
1 Vymezení základních pojmů	11
1.1 Migrace.....	11
1.1.1 Druhy migrace v EU	13
1.1.2 Nelegální migrace	14
1.2 Uprchlíká krize	14
1.3 Azyl.....	16
1.4 Uprchlík	16
1.5 Migrant.....	17
1.6 Rozdíl mezi uprchlíkem a migrantem	17
2 Historie evropské migrace do roku 2015.....	19
3 Průběh současné migrační krize	21
3.1 Rok 2015.....	22
3.2 Rok 2016.....	22
3.3 Rok 2017.....	23
3.4 Rok 2018.....	23
3.5 Vedlejší implikace uprchlické krize	23
4 Politické implikace uprchlické krize v evropských zemích.....	28
4.1 Rakousko.....	28
4.1.1 Historické zkušenosti Rakouska s přistěhovalci	28
4.1.2 Vliv uprchlické krize na Rakousko	28
4.1.3 Hlavní vládnoucí politické strany v Rakousku	30
4.1.4 Politická strana posílená kvůli uprchlické krizi.....	31
4.2 Německo.....	31
4.2.1 Historické zkušenosti Německa s přistěhovalci	32
4.2.2 Vliv uprchlické krize na Německo	33
4.2.3 Hlavní vládnoucí politické strany v Německu	35
4.2.4 Politická strana posílená kvůli uprchlické krizi.....	35
4.3 Velká Británie	36
4.3.1 Historické zkušenosti Velké Británie s uprchlickou krizí	36

4.3.2	Současná uprchlická krize z pohledu Velké Británie	38
4.3.3	Hlavní vládnoucí politické strany Velké Británie	39
4.3.4	Politická strana posílená kvůli uprchlické krizi.....	39
4.4	Česká republika.....	40
4.4.1	Historické zkušenosti České republiky s přistěhovalci	40
4.4.2	Současná uprchlická krize v České republice.....	40
4.4.3	Hlavní vládnoucí politické strany v České republice.....	42
4.4.4	Politická strana posílená kvůli uprchlické krizi.....	44
4.5	Porovnání	45
5	Rizika pro Evropu spojená s masivní migrací	47
	Závěr.....	50
	Seznam použitých zdrojů.....	52

Úvod

Cílem mojí práce je vysvětlit a ověřit hypotézu, že se v důsledku současné uprchlické krize změnila politická preference občanů evropských států, a to z důvodu obav z masivního přijímání uprchlíků. Konkrétně se věnuji spojujícím projevům občanů Rakouska, Německa, Velké Británie a České republiky s ohledem na jejich viditelné změny v upřednostnění antiimigračních politických stran. Jistě není zcela náhodná skutečnost, že do té doby poněkud extrémní politické strany, které mají radikálnější postoje proti ochraně běženců, se v období celoevropské hysterie dostanou mezi dominantní, léta vládnoucí strany. Lidé tak prostřednictvím voleb vyjádřili svůj názor na události, o kterých neustále barvitě vysílala média. Přestože programové prohlášení některých politických stran, které mají za cíl zamezení přijímání uprchlíků, není zcela v souladu s právem takzvané doplňkové ochrany dané úmluvou.¹ Je zřejmé, že jsme v Evropě svědky nárůstu panického strachu z přistěhovalců, a že pod jeho silou slábnou argumenty multikulturalistů, a naopak je více slyšet kritika kulturní tolerance.² Napětí mezi evropskými státy kvůli míšení kultur a náboženství nutí některé země přehodnocovat svoji politiku. Uvědomují si totiž, že budou muset kulturu svých národů začít pracně budovat, neboť přirozené přejímání kolektivní příslušnosti od předků nebude samozřejmé.³ Budou se vytvářet zcela nové skupinové identity, které se však mohou začít dovolávat své jediné pravdy se snahou učinit ji univerzální.

Současná uprchlická krize a události s ní spojené vyvolala rozpory nejen mezi veřejností jednotlivých evropských států a střety politických stran, ale vnesla napětí mezi jinak spolupracující a blízké země Evropské unie.⁴ Tato vlna uprchlíků je od roku 2015 způsobená především brutální občanskou válkou na území Sýrie. Přestože spousta místních lidí dlouho doufala ve zlepšení stavu a trpělivě vyčkávala v uprchlických táborech, řada z nich dostala odvahu své domovy navždy opustit a usídlit se v jiné zemi,

¹ ROZEHNAL, Aleš. *Jak se liší imigrant od uprchlíka a co z toho vyplývá*. Hlidacípes.org. [online]. 1. 11. 2015. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné z: <https://hlidacipes.org/jak-se-lisi-uprchlik-od-imigranta-a-co-z-toho-vyplyva/>.

² BARŠOVÁ, Andrea a BARŠA, Pavel. *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Masarykova univerzita - Mezinárodní politologický ústav, 2005, s. 72.

³ DRBOHLAV, D. a kol. *Migrace a (i)migranti v Česku. Kdo jsme, odkud přicházíme a kam jdeme?* SLON: Praha, 2010, s. 81.

⁴ KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světě migrace*. Vyd. 1. SLON: Praha 2017, s. 9.

kteřá jim byla schopna poskytnout ochranu. V současné době se počet uprchlíků v Evropě ze státu Sýrie odhaduje na 6,3 milionů. Situace je ale vážnější z důvodu aktivního terorismu organizovaného Islámským státem. Lidé proto kvůli strachu z násilných konfliktů utíkají se stejným cílem – začít nový život v bezpečí.

Uprchlíci ze Sýrie se po nejintenzivnějších násilných konfliktech během roku 2014 začali pomalu dostávat do středu Evropy, a to hlavně z Turecka přes Egejské moře, nebo trasou ze severní Afriky přes Středozevní moře. Tato cesta je však dnes již výrazně limitována. O azyl pak žádali nejčastěji v Německu, Rakousku a ve Francii. K vyvrcholení krize došlo v dubnu 2015 potopením několika lodí s uprchlíky, kteří se snažili dostat do evropských zemí po středozevní trase. Z důvodu přeplněných lodí se utopilo kolem 1200 lidí, a to dalo politikům impulz k vytvoření urychlených efektivních opatření proti nekontrolovatelnému vstupu migrantů na území Evropské unie. Některé ze západoevropských zemí vyslovily také zájem o zavedení systému na přerozdělování migrantů a povinných kvót.⁵

Následné teroristické útoky v Paříži a Bruselu strhly na uprchlíky pozornost celé evropské populace a ukázaly na bezpečnostní rizika spojených s jejich masivním přijímáním, neboť se mezi nimi objevili teroristé. Přestože se ve výsledku nejednalo o teroristy z řad nově příchozích migrantů, ale od osob narozených na Západě, na širokou veřejnost to mělo výrazný dopad a politiky to přivedlo k částečnému uzavření balkánské trasy a řízenému snížení počtu běženců. Příliv nových imigrantů se od roku 2016 značně snižuje a jejich umístování je z větší části pod kontrolou. Přesto se společnost kvůli mediálně šířeným hrozbám stačila otrávit strachem z nebezpečných uprchlíků a zaujala své vlastní vyhraněné postoje k tomuto problému.

V závěru je zřejmé, že problematika soužití výrazně odlišných kultur s sebou nese mnoho nezodpovězených otázek. Z důvodu absence funkčních východisek pro možnost interkulturního dialogu, tedy vzájemnosti a skutečné sounáležitosti s ostatními bez ohledu na rasu a původ, nemůžeme očekávat jiné reakce nynějších Evropanů k cizincům, jejichž kultura je natolik vzdálená.⁶

⁵ UNHCR. Migrační krize. *Unhcr.org*. [online]. 6. 8. 2016. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.unhcr.org/cz/>.

⁶ BURDA, František. *Za hranice kultur: Transkulturní perspektiva*. Brno: CDK, 2016, s. 64.

1 Vymezení základních pojmů

Než se dostaneme k hlavnímu tématu bakalářské práce, kterým je v podstatě politická dimenze a výstupy vlád v evropských zemích ve vztahu k uprchlictví, vysvětlíme si klíčové pojmy pevně spjaté s migrační krizí. V textu se například můžeme setkat s různými výrazy pro označení přistěhovalců. Záměrně je nejčastěji nazývám „migranty“, což je v obecném sdělení neutrální a správné, jelikož mezi nimi nelze vždy vymezit jejich kategorie. Ve výrazu „azylant“ nebo „uprchlík“ je totiž obsažen specifický a prokazatelný význam slova.⁷

1.1 Migrace

Migrace je proces přemísťování lidí ze své země do jiné, například z důvodu toho, že se jejich rodná země stává buďto nehostinnou, nebo nevyhovující pro další žití, ale také mohou být příčiny spojené s touhou po vzdělání a lepším pracovním uplatnění.⁸ Migrace může být chápána jako změna trvalého pobytu, tedy stěhování buďto ve své zemi nebo za její hranice. Můžeme ji tak dělit na vnitřní a mezinárodní, přičemž při vnitřní migraci stačí zpravidla ohlásit své stěhování. Problematictější je potom migrace mezinárodní, pro kterou OSN ustanovilo limity a přísnější pravidla.

Je to zcela přirozený proces, který funguje od pradávna a zřejmě je to naprosto běžný způsob toho, jak dosáhnout lepší úrovně v sociálním světě. Kvalita života lidí je základem spokojeného národa a prosperujícího státu, a proto, pokud v zemi chybí potrava, voda, nebo práce, lidé začnou odcházet takzvaně za lepším. Novým domovem se jim tak stává země co nejméně odchylná, avšak významně bohatší na suroviny a s lepší ekonomikou. Lidé od pradávna migrují za lepší budoucností, za stabilní životní úrovní a bydlením. Migrace může zemím často pomoci zvýšením populace a také to znamená novou pracovní sílu, a tím přínos pro státní ekonomiku. Paradoxně

⁷ KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světě migrace*. Vyd. 1. SLON: Praha 2017, s. 9.

⁸ BARŠOVÁ, Andrea a BARŠA, Pavel. *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Masarykova univerzita - Mezinárodní politologický ústav, 2005, s. 428.

v nepříznivé ekonomické době může být migrace naopak velmi nežádoucí a konfliktní záležitostí.⁹

Migrační trendy ve světě jsou charakterizovány dvěma základními směry migračních pohybů: Jih-Sever a Východ-Západ. Tyto trendy jsou ovlivňovány specifickými vlivy označovány jako "push" a "pull" faktory, a podle těchto proudů dále dělíme mezinárodní migraci na politickou a ekonomickou.¹⁰ Údajně je každý sedmý člověk migrantem. To, proč se konkrétní jedinec rozhodne opustit svoji zemi, záleží na mnoha faktorech, které ovlivňují jeho blahobyt. Nicméně s postupem času se tato „ekonomická“ migrace stala nežádoucí. Jedná se v podstatě o to, že ti lidé, kteří do země dříve přicházeli za výdělkem, byli ochotní pracovat, a to často velmi tvrdě a poctivě. Za plnění svěřených úkolů následovala finanční odměna. Peníze potom tito lidé utráceli v té samé zemi za potravu, za bydlení a služby, které využívali. Díky takovému procesu rostla příznivě ekonomika a stát získával nové pracující občany. Časem ale z mnoha důvodů práce ubylo, a tím zmizely i pracovní pozice, a proto rostl počet nezaměstnaných občanů, kteří najednou namísto pomoci státu potřebovali pomoci sami. Stále potřebovali ty samé věci, ty samé služby, bydlení a jídlo, ale nemohli si to dovolit zaplatit. A pochopitelně žádali stát o nové zaměstnání nebo finanční příspěvky. Stát se tak pro blaho obyvatel snažil vymyslet co nejpříznivější podmínky pro všechny tyto případy, kdy se rodina ocitne bez příjmů a tím pádem jí hrozí strádání. Tento navržený a následně platný systém podpory bezvýdělečných lidí se ovšem po nějakém čase stal v jistých ohledech chybným a nedomyšleným, a dost možná také sebedestruktivním.

Migrace byla v daleké minulosti značně nepřehledná kvůli velké a nekontrolované mobilitě. Za úplně první významnější pohyby ale můžeme považovat putování za výdělkem a za obchodem od poloviny 18. století. Lidé cestovali za obživou v různém rozsahu podle svých možností. Většinou se jednalo o dočasnou pracovní migraci pro kvalifikované osoby. Ze zkušeností s pracujícími migranty pak vznikaly klasifikační procesy prospěšné některým oblastem v kratším i vzdálenějším dosahu původního sídla.¹¹

⁹ CASTLES, Stephen, Hein DE HAAS a Mark J. MILLER. *The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World*, USA: Palgrave Macmillan, 2014, s. 55.

¹⁰ HŮLE, Daniel. *Demografie. Migrace*. *Demografie.info*. [online]. Demografické informační centrum. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_migrace.

¹¹ BADE, Jürgen Klaus. *Evropa v pohybu: Evropské migrace dvou staletí*. Praha: NLN, 2005, s. 19.

Drtivá většina států je dnes schopná přijímat pouze nové „mozky“, které konkrétní mocnosti posílí a povýší úroveň nad další podobně vyspělé státy. Jedná se o takovou pomyslnou soutěž. Nicméně z důvodu toho, že migrace vzniká hlavně a především kvůli špatnému klimatu, kvůli hladu, suchu a přírodním katastrofám, nebo krutým válkám, objevují se zde migranti se statutem uprchlíka. O ty však už takový zájem ve vyspělých zemích není. Tito lidé nedisponují žádným majetkem, nemají téměř žádné znalosti a dovednosti možné využít ve prospěch země. Zde nastává kámen úrazu a spousta otázek, na které se jen velmi těžko hledají odpovědi.

Většinou se jedná o investiční kroky do svého lidského kapitálu. Toto rozhodování přitom významně ovlivňuje rodina a blízká komunita.¹² Původem migrace je podle mikroekonomického přístupu nedostatek pracovníků v určitých sektorech, pro které vybrané země hledají posily. V takové zemi pak dřívější migranti tvoří přívětivé podmínky pro ostatní migranty a podporují je. Z jiného úhlu pohledu se na migraci dívá tzv. institucionální teorie, která se snaží pomoci vysvětlit migrační proudy skrze evropské státy. Přístupy a závěry různých přístupů pak vytváří koncept evropské migrační politiky.¹³

1.1.1 Druhy migrace v EU

Zásadním a trvalým proudem migrace historicky byl a stále je slučování rodin. Cizinci se po seznámení s novým prostředím a podmínkami země snaží zajistit půdu i pro jejich příbuzné.

Druhým významným proudem je pracovní migrace, tedy změna trvalého pobytu kvůli lepšímu výdělku, odbornosti a prestiži zaměstnání. Taková migrace může být ale často jen dočasná, obzvláště v některých profesních oblastech. Do těch můžeme řadit například pracovníky na ambasádách, konzulátech v dalších mezinárodních organizacích, ale také třeba vědce a umělce. Proudů pracovní migrace byly hlavně na přelomu 19. a 20. století tak silné, že zcela měnily migrační strukturu. Kvůli sezónním pracovním příležitostem v průmyslu a zemědělství ve střední a západní Evropě se

¹² KLAUS, V. a Weigl. *Stěhování národů s.r.o.: Stručný manuál k pochopení současné migrační krize*. Praha: Olympia, 2015, s. 46.

¹³ ILINITCHI, Cristina Procházková. Vybrané teorie migrace a jejich význam při vytváření migračních politik. [online]. 2010. [citováno dne 20. 3. 2019]. Dostupné z: [www.https://scholar.google.cz/citations?view_op=view_citation&hl=cs&user=8gY4jkgAAAAJ&citation_for_view=8gY4jkgAAAAJ:2osOgNQ5qMEC](https://scholar.google.cz/citations?view_op=view_citation&hl=cs&user=8gY4jkgAAAAJ&citation_for_view=8gY4jkgAAAAJ:2osOgNQ5qMEC).

formovaly oblasti plné cizinců. Vzhledem k tomu, že se jednalo mnohdy o dočasnou migraci, důsledky těchto pohybů byly známy až později.¹⁴

Třetím velkým a velice problematickým proudem migrace je uprchlictví. Skupiny těchto migrantů jsou v celé historii specifické a mělo by se k nim podle toho přistupovat. Evropa však doposud není příliš ochotná efektivně řešit otázku pomoci migrantům z řad uprchlíků žádající o azyl, neboť zřejmě ještě nedospěla k závěru, že je tento způsob lidské pomoci tou správnou cestou.¹⁵ Výrazné zvýšení počtu uprchlíků žádající o mezinárodní ochranu můžeme pozorovat už od poloviny 70. let 20. století. Takoví lidé u sebe často neměli žádné doklady totožnosti, a tak bylo a stále je obtížné mezi nimi rozeznat ty, kteří takto vstupovali do cizí země záměrně. Proto se státy začaly stále více potýkat s tzv. nelegální migrací.

1.1.2 Nelegální migrace

Nelegální migraci můžeme chápat jako vstoupení na území cizího státu bez povolení či nedovolené přetrvávání v něm. Často se lidé dostávají přes hranice pod falešnou identitou, padělanými doklady nebo prostřednictvím převaděčských organizací. Zakázaný pobyt je spojen také s ilegální prací, a to hlavně ve Francii, Itálii a Anglii. Mnohem složitější formou nelegální migrace je však ta s kriminálními záměry, nebo útoky kvůli spáchaným trestným činům.¹⁶

1.2 Uprchlíká krize

Uprchlíká krize předkládá nejen konkrétním zemím, které se s ní přímo současně potýkají, spoustu nelehkých otázek, ale kladou závažné otázky celé Evropě. Důvod je ten, že zde toto masivní přistěhovalectví nevytváří pouze finanční zátěž konkrétní země, ale také ohromnou kulturní rozmanitost, na kterou není stávající společnost připravená. Ačkoliv může být národ považován za velmi tolerantní a od pradávna je otevřený k přijímání cizinců různých národností, není přirozené přehlédnout veškeré rozdíly bez povšimnutí a určitého vyrovnávacího procesu s těmito změnami, které přival cizích

¹⁴ BADE, Jürgen Klaus. *Evropa v pohybu: Evropské migrace dvou staletí*. Praha: NLN, 2005, s. 81-87.

¹⁵ BARŠOVÁ, Andrea a BARŠA, Pavel. *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Masarykova univerzita - Mezinárodní politologický ústav, 2005, s. 428.

¹⁶ UNHCR. Migrační krize. *Unhcr.org*. [online]. 6. 8. 2016. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.unhcr.org/cz/>.

osob přináší. Celá tato společenská adaptace vyžaduje čas a návyk, lidé potřebují mít vlastní zkušenost s novými národy a jejich způsobem života. Toto vše ale nemají s agresivním tokem migrantů postižené národy možnost vstřebat, nemají možnost výběru, není jim umožněn čas a totéž platí i obráceně s ohledem na migranty samotné. Může tak vzniknout ve společnosti neklid, nejistota a s tím spojený konflikt. Ať už se jedná o konkrétní případy, nebo o obecná shrnutí spojená s přílivem uprchlíků ze vzdálených necivilizovaných zemí do vyspělých evropských států, výsledný pohled na tuto obrovskou přívalovou vlnu kulturně natolik odlišných lidí mezi národy je nepřírozený a zdánlivě neřešitelný.

Jak se můžeme dočíst v Evropském paktu o přistěhovalectví a azylu, samostatné jednání států se dotýká zájmů ostatních. Na začátku je dokonce zmíněno varování, že nezvládnutá migrace může způsobit potíže dalších členských států. Je tedy nutné, aby každá vláda přihlížela k zájmům svých partnerů a činila politická opatření s ohledem na potřeby všech zemí.¹⁷

Tím největším problémem uprchlické krize je proto zřejmě naprosto nepoměrné přerozdělení počtu uprchlíků mezi evropskými zeměmi. V této chvíli je například Německo, ale také Itálie, Řecko nebo i Švédsko přetížené a mají velké potíže spojené s poskytnutím pomoci nově přichozím. Postrádají nejen ubytovací kapacity, ale komplikované je také zajistit veškeré sociální služby. Dále zdravotnická zařízení, záchranné složky a velmi důležitá policejní ochrana jsou další aspekty, které jsou nadlimitně vytížené. A tak je bohužel nutné, aby Evropa začala uzavírat svoji náruč. Není možné, aby všechny žadatele přijímala pouze Evropa a jen některé státy, neboť by ji čekalo naprosté zhroucení.¹⁸

Od doby rozvratu Libye začaly v Sýrii střety vlády s povstanci ze syrského lidu. Tento konflikt rychle nabral velkého rozsahu vyznačující se brutalitou a nelidskostí. Prezident Sýrie Bašár al-Asad byl z několika stran vyzván k odstoupení, a to včetně hlasů Evropského parlamentu. Ten v září roku 2012 ve svém prohlášení upozorňoval

¹⁷ KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světě migrace*. Vyd. 1. SLON: Praha 2017, s. 15.

¹⁸ UNHCR. *Migrace*. *Unhcr.org*. [online]. 12. 5. 2015. [cit. 26. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.unhcr.org/cz/>.

Evropskou unii na možnost zvýšeného počtu syrských uprchlíků a vybízel ji k preventivním opatřením.¹⁹

1.3 Azyl

Azyl může být jinými slovy chápán jako bezpečné útočiště v cizím státě pro osoby mající strach o svoji bezpečnost ve své zemi. Jedná se také o povinnou právní ochranu státu. Ten musí poskytnout cizincům s prokázaným strachem o svůj život v místě svého trvalého bydliště nezbytnou péči a zajistit jejich bezpečí. Osoba, které je uznán azyl, má možnost na dobu neurčitou využívat veřejných služeb hostitelské země, jako například zdravotní péči, sociální podporu, školství a jsou mu nabídnuty i vhodné pracovní pozice.²⁰ Poskytnutí azylu má humanitární účel vyplývající z mezinárodních smluv, které zavazují členské státy k ochraně pronásledovaných a ohroženým osobám a patří také mezi základní lidská práva.²¹

1.4 Uprchlík

Uprchlík je osoba prchající před ozbrojenci, násilnými konflikty nebo před nebezpečným pronásledováním. Z těchto důvodů se proto snaží dostat se do bezpečí a překračuje národní hranice. V okolních zemích je uznán za uprchlíka a jsou mu poskytnuta základní práva. Naprosto zásadním právem je jejich ochrana a azyl, dokud je jejich návrat do domovské země smrtelně ohrožen. Pojem uprchlík také definují základní dokumenty pro ochranu uprchlíků, kterými jsou: Úmluva o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a Protokol z roku 1967, dále je to Úmluva o uprchlících Organizace africké jednoty z roku 1969. Právní principy, které tyto dokumenty obsahují, pronikly do mnoha dalších mezinárodních, regionálních a národních zákonů a praxe.²² Skutečný uprchlík, tak jak ho označila Ženevská konvence v roce 1951, má oprávněný strach o svůj život, protože je či může být pronásledován z důvodu rasy, nebo kvůli svým náboženským a politickým přesvědčením. Tato osoba má podle

¹⁹ KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světě migrace*. Vyd. 1. SLON: Praha 2017, s. 21-22.

²⁰ Člověk v tísní. Migrace v číslech. *Clovekvtsni.cz*. [online]. 19. 6. 2018. [cit. 26. 2. 2019].

²¹ Ministerstvo vnitra ČR. Azyl a uprchlictví. Odbor azylové a migrační politiky. *Mvcr.cz*. [online]. 3. 11. 2008. [cit. 26. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/migracni-a-azylova-politika-ceske-republiky-470144.aspx?q=Y2hudW09NQ%3d%3d>.

²² AMNESTY International. Terminologie. *Amnesty.cz* [online] 5. 8. 2016, s. 1. [cit. 23. 2. 2019].

mezinárodního práva nárok o zajištění ochrany v hostitelské zemi a s ní spojené služby.²³

1.5 Migrant

Migrant je obecné označení pro člověka, který se rozhodne přestěhovat ze své země do jiné, se zájmem změnit či zlepšit svoji životní situaci a úroveň, popřípadě dosáhnout lepšího vzdělání, a proto volí jinou, zpravidla vyspělejší zemi pro svůj další život. Jeho stěhování není z důvodu přímé hrozby, přesto pro něj může být život v rodné zemi ztížený. Například klimatické podmínky, časté přírodní katastrofy nebo málo surovin může vést obyvatele k rozhodnutí začít život v jiném státě. Název je odvozený od slova *migrace*, jinak řečeno lidské mobility, nebo také procesu přemísťování.

1.6 Rozdíl mezi uprchlíkem a migrantem

Pojmy uprchlík a migrant není možné zaměňovat, neboť je mezi nimi z právního hlediska zásadní rozdíl. Chybné označování může vést nejen k nedorozumění, ale může také způsobovat problémy žadatelům o azyl.²⁴ Pro uprchlíky platí specifický režim státní ochrany, neboť se jedná o osoby v naprosto nestandardní a navíc nebezpečné životní situaci. Běžně občany chrání bezpečnostní složky a ústava vlastní země. Je proto důležité nastavit jasná a platná pravidla pro ty, kteří jsou nuceni požádat o azyl v cizině. To zároveň není nic nového, nebo snad nezákonného. Hledání azylu se však může značně komplikovat, pokud se budou mísit definice o uprchlících spolu s migranty. Celý proces kontroly a výsledné pomoci konkrétnímu uprchlíkovi je velice náročná a zdoluhavá. S každým nově příchozím se vede individuální řízení.²⁵ Podle toho se vyhodnotí status osoby a poskytne se mu buďto dočasný azyl, popřípadě při nesplnění kritérií pro přijetí musí být zpravidla ihned vyhoštěn ze země. Je velice obtížné takové vyhodnocení činit obzvláště u lidí, kteří u sebe nemají cestovní pas ani jiné doklady totožnosti. Kvůli této známé skutečnosti se proto na příliš velkou vlnu skutečných

²³ PÁNEK, Jaroslav. *Evropská migrační krize*. 1. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2018, s. 70-71.

²⁴ UNHCR. Migrační krize. *Unhcr.org*. [online]. 5. 8. 2016. [cit. 23. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.unhcr.org/cz/>.

²⁵ ROZEHNAL, Aleš. Žurnalistika ve veřejném zájmu: Jak se liší imigrant od uprchlíka a co z toho vyplývá. *Hlidacipes.org*. [online]. 1. 11. 2015. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné z: <https://hlidacipes.org/jak-se-lisi-uprchlik-od-imigranta-a-co-z-toho-vyplyva/>.

uprchlíků navázaly další osoby toužící dostat se na stálo do Evropy. Selekcce se tak protahuje, zpomaluje celý proces a tím přispívá k prohlubování krize. Postižené země vyzvaly Evropskou komisi k vypracování efektivního mechanismu na přerozdělování „imigrantů“, neboť absolutní nepoměr počtu přistěhovalců byl, a stále je, základním krizovým faktem způsobující konflikty mezi členskými státy.

2 Historie evropské migrace do roku 2015

K lepšímu pochopení současných migračních procesů je bezesporu zapotřebí chápat historické vývojové linie, na jejichž konci se nachází problémy dneška. Je důležité pochopit, že migrace byla i v daleké historii bytostně lidská, stejně jako narození, prožívání nemocí, žití, nebo smrt. Největší masovou migrací a svobodou pohybu lidí přes evropské hranice bylo období od začátku 19. Století až do první světové války. Následovalo tzv. „století uprchlíků“, kdy Evropa zažívala obrovské pohyby často řízené i vyvolávané politickým vývojem v jednotlivých zemích.²⁶ Hlavně v 50. a 60. letech 20. století byli migranti v zemích západní Evropy vítáni, a to hlavně jako nová pracovní síla, avšak převážně na méně kvalifikovaných pozicích. Velké migrační pohyby za zaměstnáním si tak vyžádaly vstupní opatření a kontroly na hranicích, což už tehdy vedlo k problematice ilegální migrace.²⁷

Od začátku první světové války s trváním až do konce druhé světové války, se uprchlictví stává fenoménem. Jedná se však o úplně nový typ uprchlíků, a to konkrétně těch, kteří utíkají proti agresivní etnické diskriminaci. Právě rostoucí rasismus v některých zemích vyhnal z východu především Židy a Poláky.²⁸ Přesuny obyvatelstva byly tehdy vynucovány i násilně, což se týká například válečných zajatců z oblastí, které okupovalo Německo. Po skončení druhé světové války se velké počty lidí vrátili ze zámoří zpět do Evropy. Návratnou vlnu tehdy pocítila hlavně Velká Británie.²⁹

Za poslední desetiletí se počet přistěhovalců v Evropě stále zvyšuje. Stále platí trend, že mezinárodní migranti a také žadatelé o azyl proudí z chudých zemí do bohatých a vyspělých, tedy z východu na západ. Především se jedná o státy Evropské unie. Ty ročně přijmou okolo 400 000 legálních a odhadem stejný počet nelegálních migrantů.

O azyl v roce 1999 požádalo asi 450 000 lidí, rok na to o 3 000 osob víc a v roce 2001 už počet vzrostl na 466 000. Nejvíce podání řešilo Německo a Velká Británie a to

²⁶ BADE, Jürgen Klaus. Evropa v pohybu: Evropské migrace dvou staletí. Praha: NLN, 2005, s. 7-10.

²⁷ KELLER, Jan. Evropské rozpory ve světě migrace. Vyd. 1. SLON: Praha 2017, s. 13.

²⁸ BARŠOVÁ, Andrea a BARŠA, Pavel. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. Brno: Masarykova univerzita - Mezinárodní politologický ústav, 2005, s. 93-94.

²⁹ BARŠOVÁ, Andrea a BARŠA, Pavel. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. Brno: Masarykova univerzita - Mezinárodní politologický ústav, 2005, s. 95.

hlavně od příslušníků Afghánistánu, Iráku, Íránu, Somálska, atp. Občanům Evropské unie byl unijním právem zaručen naprosto volný pohyb. Možnost svobodně se pohybovat, cestovat a žít v jakékoliv evropské zemi je jedno ze základních práv a svobod člověka a jakékoliv omezování je pro státy nežádoucí. K naplnění tohoto práva významně přispěla schengenská spolupráce, která zrušila kontroly vnitřních hranic při jejich přecházení.

3 Průběh současné migrační krize

Zrození migrační krize si podle mě zaslouží rozsáhlejší vhléd do vývoje tohoto fenoménu. V jednotlivých letech se situace více či méně měnila, a proto je tato kapitola rozdělena přehledně do událostí daného roku až po současnost, která se zdá být již poměrně stabilní. Průběh migrační krize nebyl problematický pouze kvůli masivnímu počtu lidí bez domova hledající v přeplněné Evropě azyl, ale také z důvodu vyvolaných konfliktů a střetů mezi veřejností a politickými stranami. Napětí v členských státech Evropy se dotýká přímo její podstaty a lze jen tušit, jaký vliv to bude mít na budoucí konstrukci Evropské unie.³⁰ Z důvodu toho, že celoevropský přístup a proces řešení byl velmi pomalý a neefektivní, anebo předkládal návrhy reálné v řádu několika let, uchýlily se členské státy k vlastním řešením. Nejvýraznější roli v migrační zátěži představuje Německo a Švédsko, dále pak významně vystupuje Rakousko a Francie.³¹

Kvůli enormní migrační vlně v současnosti evropské státy a společné politiky zažívají velkou zkoušku. Fungování a dodržování dohod je ztíženo nedostatečným dodržováním povinností některých států. Toto odmítání odpovědnosti vyvolává neshody a protievropské politické reakce. Tendence k navrácení kontrol na hranicích tak zesiluje a s tím se také ztrácí společné sdílení břemene členských států.³²

Všechny země EU se přitom už od roku 1999 snaží vytvořit funkční systém azylové politiky k urychlení přijímacích procedur, ale i ke sdílení informací o azylantech včetně jejich pohybu. Od té doby navrhl i přijal řadu dalších opatření v problematice uprchlictví. Přesto, jak se ukázalo, ani bezpečnostní agentura Frontex fungující od května 2005 nebyla schopna obstát v účelu, za jakým byla vybudována. Dala tak najevo, že dokáže spolupracovat pouze, pokud jde o drobné problémy, nikoliv organizovat masy přistěhovalců.³³

³⁰ KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světě migrace*. Vyd. 1. SLON: Praha 2017, úvod.

³¹ Podkladový materiál Ministerstva vnitra pro poslance Parlamentu ČR 39. schůze PČR - bod Informace vlády ČR o migrační krizi. *Mvcr.cz*. [online pdf]. 21. 1. 2016. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/informace-vlady-cr-o-migracni-krizi.aspx>.

³² Ministerstvo vnitra ČR. *Strategie migrační politiky 2015*. *Mvcr.cz*. [online]. [cit. 20. 2. 2019].

³³ KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světě migrace*. Vyd. 1. SLON: Praha 2017, s. 24-26.

3.1 Rok 2015

Rok 2015, jakožto rok zrození evropské migrační krize, byl jednoznačně nejkritičtějším. Členské státy čelily nepřipravenosti a dostaly se pod velký tlak. Základní vstup do EU ústil v Itálii, do které se běženci dostali nejfrekventovanější námořní cestou, tzv. Balkánskou trasou. V tomto roce byl příliv migrantů masivní a neutichající a vyžadoval urychlená opatření. Počet nově příchozích se nesnižoval ani s příchodem zimy. Postižené státy se dostávali pod velký tlak. Nejhlasitěji se v této krizové situaci vyjádřilo Německo a umožnilo běžencům vstup do státu. Podle statistik Spolkového úřadu pro migraci a uprchlíky bylo v listopadu v Německu zaregistrováno celkem 57 816 žádostí o mezinárodní ochranu. Převážná část žádostí o azyl byla od občanů Sýrie, potom od Afghánců a Iráčanů. Syřané však zaujímali jednoznačně první pozici v počtech žádostí o azyl. Nejvíce uprchlíků EU přijala v měsíci říjnu, v listopadu pak procentuálně počet nově příchozích klesl o 4 %. Až 9% tvořili žadatelé ze skupiny dětí a mladistvých, a to poměrně stabilně. V roce 2015 bylo přijato celkem 1 322 825 žádostí o azyl, což znamenalo více než dvojnásobek oproti roku 2014. Z toho se v konečné fázi vyhovělo 18 135 lidem.³⁴

Členskými státy bylo stále jasnější, že bez účinného opatření kontrol na hranicích a funkčního ověřování identit nově registrovaných se společnosti dostanou do obrovských potíží. Všechny státy baltánské trasy pocítovaly stres kvůli nekontrolovanému vstupu na jejich území. Slovinsko například provádělo kontrolu za pomoci otisků prstů pouze u 15 % běženců. V Řecku selhával registrační proces od začátku a postrádal evropské standardy.³⁵

3.2 Rok 2016

Lze se dočíst, že žádostí o azyl stále vysoce stoupá. Skutečného pozitivního výsledku se však dočká jen poměrně malá část žadatelů. V roce 2016 bylo podáno v zemích EU 1 259 966 žádostí, z toho bylo nakonec vyhověno migrantům v pouze 23 190 případech.

³⁴ Člověk v tísni. Migrace v číslech. *clovekvtsni.cz*. [online]. 19. 6. 2018.[cit. 20. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/migracni-statistiky-4518gp>.

³⁵ Podkladový materiál Ministerstva vnitra pro poslance Parlamentu ČR 39. schůze PČR - bod Informace vlády ČR o migrační krizi. *Mvcr.cz*. [online pdf]. 21. 1. 2016., s. 3. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/informace-vlady-cr-o-migracni-krizi.aspx>.

Znamená to, že pozitivního výsledku se dočkal až každý padesátý čtvrtý žadatel.³⁶ Mezi uprchlíky se nejčastěji objevovali Syřané, dále pak Afghánci a Iráčané. Azyl byl přidělen 175 800 osobám ze Sýrie, a to až ze 70% v Německu.³⁷ Rok 2016 byl stále kritický i po stránce obětí, především těch, kteří zvolili nebezpečnou trasu lodí přes středomoří. Kvůli přeplněným lodím tehdy utonulo 5 096 běženců.³⁸

3.3 Rok 2017

V roce 2017 už situace začala být klidnější a více pod kontrolou. Nelegálních vstupů do EU bylo od pohraniční a pobřežní stráže sečteno na 204 700, což bylo nejméně od začátku krize. Z toho 172 300 osob se do Evropy dostalo riskantní cestou přes Středozemní moře. Tento počet znamenal ani ne polovinu oproti roku 2016, tudíž výrazně klesaly i počty obětí. K tomu 439 505 migrantů bylo na hranicích před vstupem do Evropy zadrženo, což svědčí o důslednějších a lepších kontrolách.³⁹

3.4 Rok 2018

První polovina roku 2018 vypadala poměrně pozitivně. Cestu lodí, která si v minulých letech vyžádala spoustu lidských obětí, využilo odhadem 43 000 osob, z toho utonulo zhruba 1000 migrantů.⁴⁰ Ta nejhorší část uprchlické krize zdá se pominula a Evropa se může začít soustředit na řešení dalších aspektů s ní spojených. Počty běženců z Afriky a Blízkého Východu se od propuknutí krize snížil až na desetinu.

3.5 Vedlejší implikace uprchlické krize

Růst humanismu

³⁶ Člověk v tísní. Migrační statistiky: eurostat. *Clovekvtsni.cz*. [online]. 19. 6. 2018. [cit. 22. 2. 2019]

³⁷ <http://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/priorities/migrace/20170629STO78630/migracni-krize-eu-statistiky>

³⁸ EUROPARL. Migrační krize EU: Statistiky. *Europarl.europa.eu*. [online]. 14. 7. 2017. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/society/20170629STO78630/migracni-krize-eu-statistiky>

³⁹ EUROPARL. Migrační krize EU: Statistiky. *Europarl.europa.eu*. [online]. 14. 7. 2017. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/society/20170629STO78630/migracni-krize-eu-statistiky>

⁴⁰ EUROPARL. Migrační krize EU: Statistiky. *Europarl.europa.eu*. [online]. 14. 7. 2017. [cit. 23. 2. 2019]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/priorities/migrace/20170629STO78630/migracni-krize-eu-statistiky>

V závislosti na silnou medializaci světových a především divácky atraktivních událostí, se v lidech rodí představa, že dnešní svět je mnohem krutější a tragičtější než dříve.⁴¹ Totéž se dá pozorovat na příkladu uprchlické krize. Média v roce 2015 ráda vysílala dramatické záběry na utonulé uprchlíky, kteří se snažili dostat na evropskou pevninu v nafukovacích člunech. Především pak pohled na dětská tělíčka byl děsivý a vyvolával vlnu soucitu. V tom roce tímto tragickým způsobem zemřelo na čtyři tisíce migrantů včetně dětí.⁴²

Velká část veřejnosti byla také otřesená z hrůzných podmínek přežívání a zacházení s uprchlíky v pohraničních táborech, a také frustrovaná z nedostatečné pomoci ubohým obětem války. Spousta lidí vzala dokonce iniciativu do svých rukou a dobrovolně konala záslužné práce pro usnadnění strastiplné cesty uprchlíkům. Jednalo se převážně o dobrovolníky z Německa, Rakouska, Švédska a z Francie. Jak se později ukázalo, dobrovolnictví nebylo dostatečně efektivní a pomáhalo převážně jednotlivcům. Navíc lidem, kteří měli zájem převádět uprchlíky přes hranice, hrozily za jejich pomoc vysoké sankce a v některých případech dokonce vězení, neboť se jedná o porušení zákona. Tím vznikaly stále častěji rozporné situace mezi občany a orgánů státní správy. Občané byli opakovaně informováni o této specifické formě pohrdání státem, se kterou se mnoho obětavých dobrovolníků nedokázalo smířit. Přitom si jen stěží uvědomovali fakt, že nelegálním převáděním osob pomohou pouze jednotlivcům a navíc tím výrazně zvyšují bezpečnostní riziko země, do které vědomě pustí neproověřené osoby v utajení.⁴³

Také právě kvůli mnoha projevům občanů s nevídanou vřelostí a chutí pomoci uprchlíkům Evropský parlament v září 2015 z větší části podpořil zavedení povinných kvót. Hlavními argumenty se skrze hlasy občanů staly pevné evropské hodnoty, které se vyznačují vzájemnou solidaritou, ryzím lidským cítěním a samozřejmou ochranou osob v nouzi.⁴⁴

Růst populismu

Problematika uprchlické krize stále budí mnoho silných emocí a kontroverzí. Evropské politické strany ovšem vnímají emoční vzepětí svých obyvatel a činí tak různá politická

⁴¹ PÁNEK, Jaroslav. *Evropská migrační krize*, 1. Vyd. S. 70.

⁴² ROSLING, H. a kol. *Faktomluva. Deset důvodů, proč se mýlíme v pohledu na svět a proč jsou věci lepší, než vypadají*. Vyd. 1. Jan Melvil Publishing: 2018, s. 221.

⁴³ PÁNEK, Jaroslav. *Evropská migrační krize*. Vyd. 1. Univerzita Pardubice. 2018. Pardubice, s. 75-76.

⁴⁴ KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světě migrace*. Vyd. 1. SLON: Praha 2017, s. 31.

prohlášení, kterými se snaží národ buďto uklidnit, nebo přesvědčit o správně nastoleném řešení situace. Dá se říct, že politické strany od propuknutí migrační krize začaly vést pomyslnou informační válku, ve které se jen velice těžko dají ověřit použité zdroje a predikce, na kterých stojí jejich vyjádření. Překážkou v jasném vidění široké veřejnosti do hloubky problematiky krize je samozřejmě nedostupnost materiálů a znalosti skutečně aktivních politických kroků.⁴⁵

Politici vycítili svoji šanci svézt se na vlně občanské paniky a vystoupit s programem hájícím jejich zájmy. Na straně jedné to bylo ujišťování o zabránění vstupu uprchlíků do jejich státu a nastolení jasných mantinelů, které nenaruší zaběhlý způsob života. Na straně druhé se objevovaly také výroky politických stran o milosrdenství a pomoci bližnímu. Na začátku krize se dokonce v proimigračních zemích, jako je například Německo, hojně psalo o migrační krizi jako o příznivé vlně nové pracovní i ekonomické pomoci. Nedokonalosti takových tvrzení brzy ukázaly hlavně francouzské výzkumy. Dále se proto politické zastoupení uchýlilo zpět k prohlášením o nutné humanitární pomoci.⁴⁶ Protiimigrační státy, kterými je mimo jiné i naše Česká republika, se od začátku držely svých výroků o nekompromisním odmítnutí uprchlíků, a to z mnoha předkládaných důvodů.

V podstatě díky dvěma různým postojům vznikla v politické sféře spojenectví a zájmové sblížení, která začala ohrožovat soudržnost Evropské unie. Prosazováním národních zájmů se některé státy snažily o přenesení svých názorů na celoevropskou půdu, což vyvolávalo menší i větší odpor. Přesto panovala obecná neochota evropských politiků o řešení zásadních otázek, neboť se předem vědělo, že jejich názory se diametrálně liší hlavně v naprosto nejdůležitější otázce ročního maximálního počtu migrantů přijatých v jednotlivých zemích. Zneklidněnou veřejnost tak jedna strana politiků přesvědčuje o nutném zaopatření ubohých uprchlíků mající právo na ochranu, druhá strana vládnoucích stran utěšuje své občany odmítáním zodpovědnosti a hájením jejich svobody a bezpečnosti. Dá se říct, že si každý tak každý přijde na své. Tyto tábory se však začali stále více vyostřovat kvůli podporovaným jednostranným zprávám a televizním reportážím o mase uprchlíků převážně z řad mladých mužů natlačených na bezpečnostní zábrany na hranicích, kterým jen těžko strážníci odolávali. U řady lidí tak

⁴⁵ PÁNEK, Jaroslav. *Evropská migrační krize*. Vyd. 1. Univerzita Pardubice. 2018. Pardubice, s. 64-65.

⁴⁶ PÁNEK, Jaroslav. *Evropská migrační krize*. Vyd. 1. Univerzita Pardubice. 2018. Pardubice, s. 77-80.

vznikl názor, že uprchlíci v Evropě nehledají útočiště, ale že se jedná o jejich nepřátelskou invazi.⁴⁷

Dá se konstatovat, že Evropa přistupovala k přijetí uprchlíků šetrně a v souladu s nastolenými pravidly. Celá situace se začala ale více komplikovat kvůli mediálnímu nátlaku a poutavým vysíláním zubožených uprchlíků především z řad dětí, a tím novináři poukázali na bezcitnost Evropanů vůči nevinným obětem války. Takových propagandistických záměrů se objevovalo stále víc a společnost se pod tíhou emocí začala projevovat.⁴⁸ K tomu Evropský parlament stále vybízel dobrovolníky k vytrvalosti a odhodlání pomoci, neboť dle většiny členů znamená vysoká míra solidarity naději evropské budoucnosti. Přístupy vlád odmítající přerozdělovací systém a povinné kvóty na jejich území byly na půdě parlamentu hrubě kritizovány a souzeny za nesoudržnost a bezcitné chování.⁴⁹

Celou tuto nestabilní a chaotickou situaci v listopadu podpořily následné teroristické útoky Madridu a v Paříži. V tu dobu již celá Evropa a vlastně celý svět prožl el možné souvislosti s masivní migrací do EU ve vztahu k ohrožení veřejné bezpečnosti.⁵⁰ Bezprostředně na to začalo docházet k ideologickým konfliktům evropské populace s novými přistěhovalci z řad muslimů.⁵¹ V polovině roku 2016 vrcholí výčitky evropských jižních a západních států vůči středním a východním státům za jejich nesolidarit u a nehumánnost, která je spjatá s evropskými dohodami o spravedlivém přerozdělování uprchlíků. Střední a východní Evropa se intenzivně brání přijmout jakékoliv migranty na své území a argumentuje obavami o bezpečnost národa. Druhá strana tlačí na dodržování dohod a hrozí sankcemi v podobě zákazu čerpání finančních prostředků z evropských fondů.⁵²

Pro uprchlíky přitom nejhlasitěji vystupovalo ze strany Západu Německo v čele s kancléřkou Angelou Merkelovou a za východní stranu maďarský premiér Viktor Orbán, vyznačující se naprostým odmítnutím migrantů spojeným s výroky o hrozícím

⁴⁷ PÁNEK, Jaroslav. *Evropská migrační krize*. Vyd. 1. Univerzita Pardubice. 2018. Pardubice, s. 83-84.

⁴⁸ PÁNEK, Jaroslav. *Evropská migrační krize*. Vyd. 1. Univerzita Pardubice. 2018. Pardubice, s. 68-69.

⁴⁹ KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světě migrace*. Vyd. 1. SLON: Praha 2017, s. 31

⁵⁰ Podkladový materiál Ministerstva vnitra pro poslance Parlamentu ČR 39. schůze PČR - bod Informace vlády ČR o migrační krizi. *Mvcr.cz*. [online pdf]. 21. 1. 2016. [cit. 23. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/informace-vlady-cr-o-migracni-krizi.aspx>.

⁵¹ BARŠOVÁ, Andrea a BARŠA, Pavel. *Přistěhovalectví a liberální stát: migrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Masarykova univerzita - Mezinárodní politologický ústav, 2005, s. 179.

⁵² KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světě migrace*. Vyd. 1. SLON: Praha 2017, s. 38.

konci Evropy. Maďarsko se dodnes dá považovat asi za největšího odpůrce veškerých proimigračních politik a opatření navržených Evropským parlamentem. Premiér Orbán hlasitě projevuje obavy o muslimské okupaci, která může rozbít křesťanskou Evropu. A lidé bohužel často zcela instinktivně politickým lídrům věří a přisuzují jim větší moc, než je zdrávo. Taková nepodložená a falešná tvrzení však přináší společenské nepokoje a předsudky. Na vlády je tak kladen stále větší a těžko zvladatelný tlak, kdy si lidé žádají, aby daly najevo svoji sílu a předložily účinná opatření proti extremismu a terorismu. A pokud by se tak nestalo, společnost by rázem mohla pocítit strach z nového autoritářství. Globalizace tak v jistém smyslu přináší svůj vlastní soubor problémů a hrozeb.⁵³

Růst xenofobie

Uprchlíká krize a s ní spojený příchod nových kultur představuje pro lidi nové výzvy. Jako každá epocha, tak i současný globalizovaný svět vyžaduje vyrovnání se s nebývalou kulturní pestrostí. Lidská vzájemnost a přijetí rovnosti byla vždy limitována mírou odlišnosti.⁵⁴ Lidská diverzita je naprosto přirozená a pochopitelná. Každá novota si žádá svůj čas k zavedení do běžného života společnosti, a proto i změna přístupu k cizincům vyžaduje zkušenost a návyk.

Na příkladech některých členských států Evropské unie, lépe řečeno jejich konkrétních politických stranách, lze spatřit účelovou demagogii. Tvrzení, že přijetím uprchlíků Evropa zanikne, podložené nejasnými politickými argumenty o bezpečnosti národa, se nedá považovat za relevantní. Nicméně ve výsledku se kvůli takovým výrokům lidé skutečně začali cítit ohrožení. Přirozeně se každý pod tíhou strachu snaží bránit skrze prostředky, kterými disponuje. V případě některých Evropanů je takovým prostředkem politické zastoupení hájící pouze jejich zájmy.⁵⁵ Přitom už i sama Evropská unie ve svých zakládajících smlouvách uvádí, že integrační proces přirozeně vyvolává mezi začleněnými státy určité konflikty, neboť konkrétní otázky k integraci řeší vždy v závislosti na současné zájmy státu a nejedná se o proces automatický.⁵⁶

⁵³ ZAKARIA, Fareed. *Budoucnost svobody: Neliberální demokracie v USA i ve světě (Edice 21. století)*. Praha: Academia, 2012. Závěr.

⁵⁴ BURDA, František. *Za hranice kultur: Transkulturní perspektiva*. Brno: CDK, 2016, úvod.

⁵⁵ BARŠOVÁ, Andrea a BARŠA, Pavel. *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Masarykova univerzita - Mezinárodní politologický ústav, 2005, s. 428.

⁵⁶ CIHELKOVÁ, Eva a JAKŠ, Jaroslav a kol. *Evropská integrace – Evropská unie*. Praha: VŠE, 2004. S. 55.

4 Politické implikace uprchlické krize v evropských zemích

Pro konkrétní ukázkou toho, jak uprchlická krize rozhýbala politickou scénou a proměnila programové prohlášení i léta zaběhlých stran, jsem vybrala čtyři evropské země, které se problematice migrace a ještě složitější integrace aktivně zabývají. Ve stručnosti u každé vybrané země rekapituluji její historické zkušenosti s přistěhovanci a následně popisují současnou situaci v zemi. Pro přehled politického zastoupení jednotlivých států uvádím hlavní politické strany vlád a samostatně pak představím stranu, která získala body veřejnosti na základě uprchlické krize.

4.1 Rakousko

Rakousko podobně jako Česká republika byla vždy zemí spíše vystěhovaleckou. Přistěhovalecké strategie proto nebyly dříve definovány a v politice Rakouska se tedy jedná o něco poměrně nového.

4.1.1 Historické zkušenosti Rakouska s přistěhovanci

Na konci 90. let 20. století přišlo Nizozemsko s návrhem na povinný integrační program pro přistěhovance, který Rakousko brzy převzalo a dokonce ji od roku 2003 uvedlo v právní platnost, a to prostřednictvím novely cizineckého zákona. Hlavním bodem pro zájemce o trvalý pobyt v Rakousku bylo úspěšné absolvování výuky německého jazyka. Tento smluvní závazek mezi Rakouskem a žadateli byl opravdovým posunem vpřed ve vývoji migrační politiky státu. Férová byla hlavně nabídka usnadnění migrantům zapojit se do integračních programů organizovaných státem včetně pomocných tištěných publikací, a to výměnou za snahu uspět v jazykové znalosti a za dodržování postupů této dohody.⁵⁷

4.1.2 Vliv uprchlické krize na Rakousko

V polovině roku 2015, když byla situace i počty uprchlíků nejkritičtější, se mohlo zdát, že Rakousko bude hrát roli takzvané “tranzitní země“, přes kterou se budou převážet

⁵⁷ BARŠOVÁ, Andrea a BARŠA, Pavel. *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Masarykova univerzita - Mezinárodní politologický ústav, 2005, s. 83.

migranti vlakem do Německa. Nicméně už na začátku byla vláda nucena ubytovat až 53 000 uprchlíků na svém území, především v okolí Salzburku. Rakousko také muselo úzce spolupracovat s Německem, jelikož mezi těmito zeměmi probíhaly dohody o kontrolách a přesunu osob přes hranice. Kvůli zdlouhavým procesům se však migranti kupili u hranic a často je nedovoleně pěšky překračovali. To mělo za následek politické výzvy k uzavření hranic, a to i za použití síly. Pro Německo bylo přitom velice důležité migranty na rakouských hranicích pozdržet.⁵⁸

V roce 2016, když stále více zaznívaly hlasy Němců o překročení kapacity pro další přijímání uprchlíků a o přerozdělovacím systému se nedalo mezi členskými státy rozumně jednat, začalo Německo nově příchozí uprchlíky z Rakouska vracet. Jednalo se hlavně o oblast Bavorska, jehož premiér už nějakou dobu vyjadřoval k pomoci uprchlíkům jako nadlimitní. Využil tak dublinských pravidel, která předepisují povinnost států, do kterých migranti vstoupí jako první, provést důslednou kontrolu společně s určením statusu migrantů a posouzením nároků na azyl. Z této odpovědnosti se proto Rakousko obávalo masivního vstupu cizinců do státu a hledalo z této nelehké situace cestu ven.⁵⁹

V celoevropském měřítku můžeme na Rakousko nahlížet jako na zemi, která snad nejvíce prosazovala zavedení uprchlických táborů u hranic, avšak mimo území Evropské unie. Tento záměr představený v roce 2018 sdílený s Dánskou vládou prosazoval především kancléř Sebastian Kurz. Hlavním cílem Kurze bylo přitom zabránění zneužívání azylu EU a neomezené migrování napříč evropskými zeměmi do států, které jim zajišťují nejlepší „servis“. S navrženým plánem souhlasilo dále také Německo a Holandsko.⁶⁰

V posledních parlamentních volbách, které proběhly v říjnu roku 2017, a o které byl velký zájem, se mezi hlavními taháky objevila témata uprchlíků a Islámu. Předvolební kampaň rakouských politických stran se opírala o zkušenosti dobrovolníků,

⁵⁸ IDNES. Pokud se uprchlická krize nevyřeší, zasáhne silou, varuje Rakousko. *Idnes.cz*. [online]. 29. 9. 2015. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/rakousko-pouziti-sily-uprchlicka-krize.A150929_155245_zahranicni_aba.

⁵⁹ LIDOVKY. Německo vrací uprchlíky zpět, říká Rakousko. Iráčané chtějí pasy na cestu domů. *Lidovky.cz*. [online]. 2016. [cit. 12. 2. 2019]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/svet/nemecko-vraci-uprchliky-zpet-rika-rakousko-iracane-chteji-pasy-na-cestudomu.A160112_122438_In_zahranici_ELE

⁶⁰ IROZHlas. Pořad: Svět ve 20 minutách. *Irohlas.cz*. [online]. 9. 6. 2018. [cit. 2. 3. 2019]. Dostupné z: https://www.irohlas.cz/zpravy-svet/uprchlici-migranti-evropska-unie-rakousko-tabor_1806091610_mls.

kteří pomáhali převádět uprchlíky přes maďarské hranice. Poukazovala na nekontrolovatelné počty lidí přicházejících do Rakouska a strach místních obyvatel z neznámého, tak jak to prezentovaly výzkumy veřejného mínění. Z těch vyplývalo, že nálada Rakušanů kvůli enormně zvýšené migraci není dobrá a lidé potřebují uklidnit a nabídnout určité jistoty v této nepřehledné situaci. To dalo šanci straně svobodných (FPO) nabídnout lidem populistická řešení a konkurovat tak ve volbách stálým a zkušeným rakouským lidovcům. Ti do té doby nabízeli několik možností, jak migrační vlně zamezit, popřípadě jak ji dále regulovat.⁶¹

4.1.3 Hlavní vládnoucí politické strany v Rakousku

SPÖ / Sozialdemokratische Partei Österreichs (Sociálnědemokratická strana Rakouska)

Stranu tvoří sociální demokraté. Tato strana má své zastoupení ve všech vládách již od roku 1970. První a druhá vláda se zastoupením SPÖ byla v první vládě zastoupena již v roce 1945, avšak to ještě nešlo o mandát plynoucí ze svobodných občanských voleb. Koalici tehdy tvořili i komunisté. Avšak v druhé vládě strana SPÖ na základě výsledků voleb posílila a účast komunistů v koalici byla pouze marginální. Jedná se o velice stabilní stranu s početnou členskou základnou a hraje významnou roli i v ohledu na další evropské politické strany. Sociální demokraté se s ÖVP stali spolehlivými koaličními partnery a v roce 1955 dokázali pro své občany zajistit podpisy důležité smlouvy o státní nezávislosti.

ÖVP / Österreichische Volkspartei (Rakouská lidová strana)

Rakouská lidová strana patří mezi dvě největší politické strany Rakouska a zaměřuje se převážně na konzervativní voliče. Stranu lze zařadit do skupiny tzv. občanských stran. V čele Rakouské lidové strany stojí dnes již bývalý kancléř Rakouska Sebastian Kurz. Kurz z funkce odstoupil v květnu 2019 kvůli komplikované politické situaci, kterou zapříčinila korupční kauza Heinze-Christiana Stracheho, bývalého předsedy FPÖ. Na

⁶¹ Zprávy Aktuálně. Uprchlíci a islám. *Zprávy.aktualne.cz*. [online]. 13. 10. 2017. [cit. 8. 3. 2019]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/evropsky-parlament/uprchlici-a-islam-vevodi-jako-temata-rakouskym-volbam-u-hran/r~71c1f548af0511e780320025900fea04>.

místo Kurze nastoupil člen lidové strany Hartwig Löger, který ve vedení zůstane až do jmenování nové vlády.⁶²

4.1.4 Politická strana posílená kvůli uprchlické krizi

FPÖ / Freiheitliche Partei Österreichs (Svobodná strana Rakouska)

Krajně pravicová strana svobodných s protiimigračními postoji a programem. V posledních volbách v roce 2017 se stala třetí nejsilnější politickou stranou Rakouska. Má také své zastoupení v Evropském parlamentu, ve kterém za se svým programem vystupují čtyři europoslanci. Momentálně tvoří koalici s lidovou stranou Sebastiana Kurze. Předsedou strany je Hainz-Christian Strach.⁶³ Lze tak shrnout fakt, že z radikální, neoblíbené a často mezi koaličními partnery zatracované strany s hořkým nádechem nacistické minulosti, se stala v podstatě silnou stranou spolupracující s nejsilnějšími stranami Rakouska - ÖVP a SPÖ. Stalo se tak především proto, že FPÖ podle politologů přesně vystihla náladu společnosti a dokázali se populisticky posunout k politickému středu a také se přiblížit svým partnerům.

4.2 Německo

Přestože je nám Německo díky přímým hranicím velice blízké a co se týká obchodního vztahu, dá říci nejbližší, z pohledu historické soudržnosti je to spíš obráceně. Němci si totiž vždy pečlivě střežili svoji identitu. Hlavním prostředkem pro upevnování národa byl už od vrcholného středověku německý jazyk a také důraz na společnou krev. Svým vlastním pojetím se tak Němci od Slovanů etnicky odlišovali.⁶⁴ Podle níže zmíněných historických zkušeností Němců s migrací, a také jejich známým a proslulým národním

⁶² LIDOVKY. Rakouský kancléř Kurz žádá v reakci na korupční skandál odvolání ministra vnitra *Lidovky.cz*. [online]. 2019. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/svet/rakousky-kancler-kurz-zada-v-reakci-na-korupeni-skandal-odvolani-ministra-vnitra.A190520_190500_in_zahranici_lar.

⁶³ WIKIPEDIE. Svobodná strana Rakouska. *Wikipedie.cz*. [online]. [cit. 2019-02-24]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Svobodn%C3%A1_strana_Rakouska.

⁶⁴ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. S. 91

vymezováním, je současný přístup k masivní uprchlické krizi poněkud paradoxní, nicméně vysvětlitelný na příkladu druhé světové války.⁶⁵

4.2.1 Historické zkušenosti Německa s přistěhovalci

Lze konstatovat, že Německo vždy bylo vystěhovaleckou a zároveň i přistěhovaleckou zemí. V období mezi 19. a 20. stoletím se stalo dokonce zemí tranzitní, neboť přes ni přecházeli migranti se zájmem vycestovat do Ameriky. Mezi nimi se objevovali převážně Poláci a chudí Židé, jejichž přítomnost doslova překážela místním a poměrně dobře situovaným německým Židům. Jejich odpor pak zvyšovala také vnitřní židovská migrace směřovaná z východu na západ. To vedlo až ke snaze vyhranit se proti východním Židům a také Polákům prostřednictvím vládních ustanovení.⁶⁶ Imigrační politika Německa si dala v 90. letech za cíl podpořit pouze dočasnou pracovní migraci, která mohla být zemi prospěšná, ale nikoliv s možností trvalého usazování. Migranti tak byli kontrolováni skrze pracovní povolení, která nařizovaly úřady. Mimo to byla pod dohledem taky jejich aktivita, přičemž Německo nepodporovalo účast v politické sféře, v médiích a na kulturních akcích. Co se Poláků týká, nesměli s sebou do země nést své vlastní národní znaky a nijak se s nimi prezentovat. Zaměstnání jim bylo navíc umožněno výhradně a pouze ve východní části Německa.⁶⁷

Dalším přistěhovaleckým národem, který se snažil najít své místo v Německu, byli Romové. Po revoluci v Rumunsku roku 1898 začali hledat cestu z otroctví a opovržení, a tak migrovali za lepším hospodářstvím a navíc s vidinou přijetí a uznání. Bohužel velké předsudky a přítomnost rasismu v Německu neumožnil Romům stejné možnosti a výhody jako jiným národnostním menšinám a v zemi zůstávali diskriminováni. Znevýhodněná pozice Romů vedla částečně k prohloubení žebrání, krádeží a drobné kriminality, což se obecně vepsalo do kultury romské menšiny. Dále už byli Romové pouze odmítáni a záměrně se jim stěžovaly podmínky pro vstup do země. Celá komunita se začala uzavírat a žila izolovaně.⁶⁸

⁶⁵ ČT 24. Dříve je zatracovali, dnes jim nadbíhají. Rakouští Svobodní změnili sebe i ostatní. ČT24.Českátelevize.cz. [online]. 2017. [cit. 2019-05-02]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2300263-drive-je-zatracovali-dnes-jim-nadbihaji-rakousti-svobodni-zmenili-sebe-i-ostatni>.

⁶⁶ BADE, Jürgen Klaus. *Evropa v pohybu: Evropské migrace dvou staletí*. Praha: NLN, 2005, s. 201

⁶⁷ BARŠOVÁ, Andrea a BARŠA, Pavel. *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Masarykova univerzita - Mezinárodní politologický ústav, 2005, s. 89-90.

⁶⁸ BADE, Jürgen Klaus. *Evropa v pohybu: Evropské migrace dvou staletí*. Praha: NLN, 2005, s. 404.

4.2.2 Vliv uprchlické krize na Německo

Reakce Německa na příchod velkého počtu migrantů byla ještě v polovině roku 2015 poněkud zdrženlivá. Na přelomu srpna a září došlo ale k náhlému zvratu. Ve stejné době došlo k dvěma velkým událostem, mezi kterými možná existuje vzdálená souvislost.

V té době a prakticky stejném čase, tzn. na sklonku léta 2015, byly odhaleny obrovské podvody u milionů automobilů německého Volkswagenu při vykazování emisí. Ten měl tehdy velkou ekonomickou převahu na automobilovém trhu. K odhalení došlo v rámci konkurenčního boje s další obrovskou korporací, a to americkým General Motors. Ten tímto zjištěním a rozpoutáním konfliktu na půdě automobilového průmyslu bránil svoje obchodní postavení. Sřet vypukl už v roce 2014 a celá aféra měla obrovské finanční, ekologické a právní důsledky. Samozřejmě to znamenalo také politický otřes. Do té doby velmi věrohodná a stabilní německá ekonomika začala kolísat. Dlouhodobě budovaná pověst ekologicky orientovaného národa byla takřka zmařená a mezinárodně obchodní politika lehce ztratila na solidnost a pověst. V září roku 2015 koncern Volkswagen přiznal manipulaci s testy emisí v naftových automobilech po celém světě, které vykazovaly mnohem nižší výsledky škodlivých oxidů dusíku. Podle míry škodlivin jsou totiž auta zdaněna, a proto společnost podvodem měřila chybné výsledky vlastními softwary.⁶⁹ Automobilový průmysl byl přitom v Německu na prvních místech ekonomického trhu a dodnes zajišťuje stabilní zaměstnání pro zhruba 800 tisíc lidí. V případě poklesu exportu dopravních prostředků, které tvoří asi nejvyšší procento výroby německého průmyslu, by to mohlo mít pro hospodářství země vážné důsledky.⁷⁰

A právě v této chvíli nacházíme mimo jiné teoretickou souvislost s konáním kancléřky Angely Merkelové, která v této krizové chvíli dala pokyn k uvolnění proudu migrantů do střední Evropy. Tím vzbudila mediální rozruch a touto gigantickou vlnou se jí podařilo rozbít automobilovou aféru. Kritická situace automobilek sice dál žila na

⁶⁹ EURO. Volkswagen nad propastí: emise mohly být manipulovány i u benzinových aut. Euro.cz. [online]. 2. 9. 2018. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.euro.cz/byznys/volkswagen-nad-propasti-emise-mohly-byt-manipulovany-i-u-benzinovych-aut-1419617>.

⁷⁰ ČT24. Německo: ministerstvo nově zařadilo emisní skandál mezi rizika pro ekonomiku. ct24.ceskatelevize.cz. [online]. 21. 8. 2017. [cit. 23. 2. 2019]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/2216194-nemecko-ministerstvo-nove-zaradilo-emisni-skandal-mezii-rizika-pro-ekonomiku>.

půdě justice, ale ve srovnání s problematikou uprchlíků zájem médií i veřejnosti o tuto kauzu utichl.⁷¹

Německu se po stránce vlastní prestiže země ve výsledku ulevilo. Nicméně na takový masivní příval přistěhovalců nebylo dostatečně připraveno. Na druhou stranu se po politické stránce podařilo něco úžasného. Německým politikům v čele s kancléřkou Merkelovou se pochopitelně nabízelo využít příležitosti vyobrazit se v této krizi jako humánní a přátelská země se zájmem pomáhat oproti balkánským a středoevropským státům, které zaujímaly k přijetí uprchlíků zcela jiné postoje. Německo stále více zdůrazňovalo svoji sílu a moc zvládnout veškeré tíživé momenty a krize. Merkelová se často svými výroky zřejmě pokoušela mazat stále živou historii zločinů německého nacismu a politiky Adolfa Hitlera.⁷²

V každém případě platí, že Německo sehrávalo a sehrává v migrační krizi klíčovou úlohu. Ačkoli se stále oficiálně zdůrazňuje, že Německo neusilovalo o hegemonii, jeho ekonomická a politická převaha je faktorem, který do značné míry určuje vnitřní vývoj a zahraničně politickou reprezentaci Evropské unie. Jde o politiku vědomě uplatňované, prozíravě dávkované a Evropou v podstatě akceptované ekonomické převahy Německa nad ostatními státy.⁷³ EU přijaly dle údajů Eurostatu celkem 1 256 000 žádostí o azyl. Německá média však dle analýzy Hamburské mediální školy a lipské univerzity používala jednostrannou rétoriku, což podle autorů analýzy rozdělilo společnost.⁷⁴

Pod velkou migrační zátěží Německo stále více tlačilo a tlačí na spravedlivý mechanismus, který dokáže uprchlíky férově rozmístit do dalších členských států EU. V tom má zároveň velkou podporu od západních států, což ještě více upevňuje dlouhodobě negativní postoj východních států k těmto návrhům. Názory se vyhraňují čím dál tím víc a zmatená společnost pouze přihlíží hádkám politických představitelů, bez možnosti podílet se na jednáních rozhodujících o budoucnosti nejen jejich země.⁷⁵

⁷¹ PÁNEK, Jaroslav. *Historici mezi vědou a vědní politikou*. Pardubice 2016, s. 627.

⁷² PÁNEK, Jaroslav. *Historici mezi vědou a vědní politikou*. Pardubice 2016, s. 627-648.

⁷³ PÁNEK, Jaroslav. *Historici mezi vědou a vědní politikou*. Pardubice 2016, s. 653.

⁷⁴ UHNCR. Migrační statistiky. [online]. [cit. 23. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.unhcr.org/cz/>.

⁷⁵ Podkladový materiál Ministerstva vnitra pro poslance Parlamentu ČR 39. schůze PČR - bod Informace vlády ČR o migrační krizi. [online pdf]. 21. 1. 2016. [cit. 23. 2. 2019].

Nálada lidí v Německu se odrážela také ve volbách v roce 2017, ve kterých dominovali jako již řadu let suverénní křesťanští demokraté. O Němcích se dá říct, že jsou to z větší části konzervativní lidé, a proto se jejich volební preference výrazně nemění. Křesťanské demokraty (CDU) v čele s Angelou Merkelovou volí často právě křesťané a starousedlíci z venkova, mající rádi jistotu a stabilitu, kterých je všude většina. Velkou podporu voličů získala ale také podle očekávání strana sociálních demokratů (SPD), a to hlavně z řad podnikatelů a pracovníků v průmyslu. Nicméně specifická doba umožnila vystoupit se svým programem také radikálně pravicové straně AfD, která díky své vyhraněnosti nikdy v oblibě veřejnosti nebyla. Se svými skeptickými projevy a postoji k uprchlické krizi však tato strana vzala stálici Merkelové podíl voličů, kteří v její CDU ztratili důvěru a uchýlili se k přehodnocení své volby.⁷⁶

4.2.3 Hlavní vládnoucí politické strany v Německu

CDU / Christlich Demokratische Union Deutschlands (Křesťanskodemokratická unie)

konzervativní Křesťanskodemokratická unie, jedna z pilířů německého parlamentního systému a největší strana Německa. Tradičně spolupracuje s bavorskou stranou CSU. Silná strana kancléřky Merkelové, jejíž předsedkyní se stala 7. 12. 2018 nástupkyně Krampová-Karrenbauerová.

CSU / Christlich-Soziale Union in Bayern (Křesťanskosociální Unie)

Křesťanskosociální Unie, která existuje a kandiduje pouze v Bavorsku; na celoněmecké úrovni spolupracuje těsně s CDU.

SPD / Sozialdemokratische Partei Deutschlands

tradiční německá sociální demokracie. Jedná se o úplně nejstarší politickou stranu v Německu a má největší zastoupení.

4.2.4 Politická strana posílená kvůli uprchlické krizi

AfD / Alternative für Deutschland (Alternativa pro Německo)

Krajně pravicová strana, která se výhradně soustředí na národní zájmy a ochranu vlasti a v žádném případě nevítá migranty ani z řad uprchlíků. Ve svém volebním programu

⁷⁶ Eurozprávy. Německé volby změni Evropu. *Eurozpravy.cz*. [online]. 30. 8. 2017. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné z: <https://eurozpravy.cz/zahranicni/eu/199623-nemecke-volby-zmeni-evropu-vse-co-o-nich-potrebuje-vedet/>.

navrhla několik protiimigračních opatření. Multikulturnímu soužití není v Německu v žádném případě nakloněna. Už z toho důvodu všechny politické strany, u kterých se předpokládal mandát, už předem vyloučili jakoukoliv spolupráci s AfD.⁷⁷ V posledních německých volbách tato strana nabrala na síle, protože využívala nespokojených a rozhořčených Němců převážně z Východu a podporovala jejich protesty proti uprchlíkům a své názory stále více extrémizovala.

Dříve se jejich program zaměřoval na kritiku konání Evropské unie a jejich špatných ekonomických kroků, nicméně na tématu uprchlické krize uviděli možnost opřít se spíše do společenských problémů a najít své příznivce mezi odpůrci migrantů.⁷⁸ Nyní díky odsunutí tématu migrace znovu ztrácí své příznivce a propadla se pod deset procent.

4.3 Velká Británie

Ve Velké Británii od 60. let panuje takzvaný liberální multikulturalismus. Země se dlouho snažila o volné zařazení přistěhovalců různých kultur mezi vlastní, bez nutnosti potlačování jakýchkoliv zvyků a pravidel.⁷⁹ V této zemi se prosazoval multikulturní přístup a s ním spojená práva přistěhovalců. Podporovaly se spolky a sdružení, školy s výukou v mateřském jazyce a byly kompletně hájené nároky cizinců. Kvůli těmto přístupům byla země atraktivní pro širokou škálu migrantů, pro které se vytvořily dokonce i náboženské výjimky, zcela netypické pro ostatní evropské země. Když se ale pobyt migrantů stal trvalým a byla jim přiznána rasová rovnost, přišel samozřejmě na řadu také problém s jejich integrací.⁸⁰

4.3.1 Historické zkušenosti Velké Británie s uprchlickou krizí

Historie podoby Velké Británie je protkaná různými občanskými střety a povstáními. Prvním a základním státem byla Anglie, která k sobě dále připojila Wales, Irsko a později také Skotsko. Z takového složení vzniklo království Velké Británie, přičemž ve

⁷⁷ Eurozprávy. Německé volby změni Evropu. Eurozpravy.cz. [online]. 30. 8. 2017. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné z: <https://eurozpravy.cz/zahranicni/eu/199623-nemecke-volby-zmeni-evropu-vse-co-o-nich-potrebuje-vedet/>.

⁷⁸ IDNES. Uprchlická krize posiluje německou euroskeptickou stranu. *Idnes.cz*. [online]. 10. 11. 2015. [cit. 26. 2. 2019]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/uprchlicka-krize-posiluje-nemeckou-euroskeptickou-stranu-afd.A151110_110208_zahranicni_fka/tisk.

⁷⁹ BARŠOVÁ, Andrea a BARŠA, Pavel. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. Brno: Masarykova univerzita - Mezinárodní politologický ústav. 2005, s. 118.

⁸⁰ KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světě migrace*. Vyd. 1. SLON: Praha 2017, s. 13.

všech oblastech stále výrazně dominovala Anglie. Už tehdy tuto zemi tvořili čtyři odlišné národy.⁸¹

V dávných dobách byla Velká Británie migrantům otevřená a svolná udělovat státní občanství téměř komukoliv, pokud složil slib věrnosti britské královně. Avšak podobně jako tomu bylo tehdy v Německu, kvůli masivní vlně imigrantů z Ruska, mezi kterými byli převážně Poláci a Židé, i Velká Británie nakonec projevila zájem o uzavření svých hranic a zpřísnění podmínek přijímání nových cizinců.⁸² Británie byla do 19. Století velkou mocností, téměř na úrovni tehdejšího Německa a Francie. Svoji pozici se snažila všemožně ubránit, ale zároveň to znamenalo maximální vytěžování země, které výrazně poznamenalo její ekonomiku.⁸³

Migrační politiku Velké Británie vždy ovlivňovala minulost a skutečnost, že se jedná vlastně o zemi na ostrově. Kvůli ostrovní poloze tak měli možnost důkladně kontrolovat hranice, ale migraci uvnitř země už tolik nesledovala. Navíc historicky je známo, že lidé se kvůli chudobě z Anglie spíše stěhovali, a to ve velkých počtech dokonce mimo jejich kontinent.⁸⁴ Novým domovem se původním Angličanům v letech 1821 až 1911 stala Austrálie a Nový Zéland, ale také oblast v Jižní Africe. Zajímavostí je, že na těchto místech se přistěhovalci dočkali nejen zaměstnání a lepšího výdělku, ale dostali se do společností podobných kultur.⁸⁵

Po druhé světové válce, tak jako ostatně ve většině evropských zemí, se trend vystěhovalectví proměnil na přistěhovalectví. Velká Británie otevírala své dveře téměř komukoliv a především pak vracela domov těm, kteří museli před nebo během války zemi opustit. Navíc připouštěla možnost dvojího občanství, což bylo pro nově příchozí výhodnou nabídkou. V zájmu demografického posílení byla Británie otevřená multikulturalismu více než jiné evropské státy, a to včetně náboženské otázky. Tyto

⁸¹ GAMBLE, A. The Constitutional Revolution in the United Kingdom. Publius. *Jstor.org*. [online]. 19. 3. 2019. [cit. 10. 2. 2019]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/20184940>.

⁸² BARŠOVÁ, Andrea a BARŠA, Pavel. *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Masarykova univerzita - Mezinárodní politologický ústav, 2005, s. 92.

⁸³ MCDOWALL, David. *An illustrated History of Britain*. Longman. 1989, s. 146.

⁸⁴ BARŠOVÁ, Andrea a BARŠA, Pavel. *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Masarykova univerzita - Mezinárodní politologický ústav, 2005, s. 110.

⁸⁵ DALZIEL, Nigel. *Historical Atlas of the British Empire*, s. 60-61.

postoje nechala zapracovat do směrnic i legislativních zákonů, které měly za cíl chránit hodnoty všech společenských skupin, bez rozdílů.⁸⁶

Je také vhodné si připomenout fakt, že v roce 1966 tehdejší ministr vnitra Velké Británie Roy Jenkinse ve svém projevu vyzval vládu k respektování kulturní příslušnosti každého přistěhovalce, ke kterému by se mělo přistupovat s tolerancí a umožnit mu v zemi stejné příležitosti, jako pro své občany. To ale v letech 2002 a 2003 změnilo britské dokumenty snahou o vytvoření jejich identity a sdílení stejných hodnot s ostatními.⁸⁷

4.3.2 Současná uprchlická krize z pohledu Velké Británie

Z důvodu polohy Velké Británie, která je ostrovní zemí a nachází se v podstatě nejdál od místa prvního vstupu migrantů na území Evropy, nebyla situace na začátku krize natolik vážná. Do Británie se později snažili dostat migranti přes záchytné severní francouzské město Calais, ve kterém spontánně vznikl uprchlický tábor pro zhruba osm tisíc lidí. Britská a francouzská vláda tak spolu vzájemně jednala o možných řešeních jejich přesunu a dále efektivnímu zabezpečení hranic. Premiérka Velké Británie Theresa Mayová vyčlenila v přepočtu 1,3 miliardy korun pro Francii, aby zajistila ochranu země před nezvladatelnou nelegální migrací, které se vláda obávala. Velká Británie za dobu krize přijala až na 200 opuštěných syrských dětí.⁸⁸

Ještě mnohem větším problémem, než je uprchlická krize, je pro Velkou Británii v současnosti její plánovaný odchod z Evropské unie. Rozhodla o tom nadpoloviční většina občanů v referendu konaném v červnu 2016. Ani ne den na to tehdejší britský premiér David Cameron rezignoval a vedení se ujala Theresa Mayová. Ta má za úkol dostát významu referenda, a to přestože vyhovění občanům v takovém hlasování není po právní stránce vymahatelné.

⁸⁶ BARŠOVÁ, Andrea a BARŠA, Pavel. *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Masarykova univerzita - Mezinárodní politologický ústav, 2005, s. 118-119.

⁸⁷ BARŠOVÁ, Andrea a BARŠA, Pavel. *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Masarykova univerzita - Mezinárodní politologický ústav, 2005, s. 75.

⁸⁸ ČT24. Evropa je vůči nezletilým migrantům vstřícná: jen Británie loni přijala tři tisíce dětí. *Česká televize.cz*. [online]. 20. 9. 2018. [cit. 26. 2. 2019]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2599556-evropa-je-vuci-nezletilym-migrantum-vstricna-jen-britanie-loni-prijala-tri-tisice-deti>.

4.3.3 Hlavní vládnoucí politické strany Velké Británie

CP / Conservative Party (Konzervativní strana)

V čele Konzervativní strany Velké Británie stála dlouhou dobu premiérka Theresa Mayová. Ta v Londýně dne 24. května 2019 z funkce sama rezignovala kvůli nezvládnuté situaci ohledně brexitu. Její post oficiálně skončil 7. Června 2019, ale v čele vlády nadále zůstává, a to do doby, než bude oznámen její nástupce. Rezignovala z důvodu stále většího tlaku opozice a neschopnosti realizovat brexit. Ačkoliv je Konzervativní strana velká a dlouhodobě silná a ve vedení zůstává, v posledních volbách přišla o spoustu voličů, o které se pravidelně střídá s Labouristickou stranou. Nečekaně výrazný propad ve volbách byl zapříčiněn hlavně z důvodu nejednoznačnosti výroků strany právě ve vztahu k brexitu, přičemž byla spíše proti. Mayová ale následně respektovala referendum a snažila se požadované vystoupení Británie z EU aktivovat. To bylo ale zároveň z důvodu občanského zájmu její povinností.

LP / Labour Party (Labouristická strana)

Labouristickou stranu můžeme považovat za stranu práce. Jejím hlavním a prvotním programem byl cíl, aby pracující lid mohl mluvit do politických operací. Volí ji především mladí lidé a občané, kteří odmítají brexit.

LD / Liberal Democrats (Liberální demokraté)

Liberální demokraté jako bývalé stálice mezi vládnoucími stranami převzali název od zaniklých liberálů, ale bez ideového obsahu. Uznávají individuální svobodu a práva.

4.3.4 Politická strana posílená kvůli uprchlické krizi

UKIP / United Kingdom Independence Party (Strana nezávislosti spojeného království)

UKIP vznikla v roce 1993 a je spíše pravicově orientovaná. Uprchlická krize dala této straně šanci zamíchat stálým vedením Spojeného království. Přestože některé strany označují UKIP za rasistickou stranu, od roku 2014 se těší výrazného posílení a je stále na vzestupu, dokonce obhájila poslanecký mandát. Kvůli hlavnímu programu o migraci

získali spoustu voličů, kteří již nechtějí posilovat větší multikulturalismus v zemi, než s jakým se Británie potýká dodnes. Od roku 2018 je v čele strany Gerard Batten.

4.4 Česká republika

Naše země je už od historie k cizincům poměrně přísná. Pokud má někdo zájem o udělení státního občanství v České republice, musí být připraven na spoustu administrativy a úkolů s tím spojených. Změny pravidel se během několika let sice v závislosti na vývoji společnosti mění, ale spíše jen nepatrně. Počty nově přidělených občanství jsou proto každoročně poměrně stabilní.

4.4.1 Historické zkušenosti České republiky s přistěhovalci

Česká historie je plná migračních toků. Nejvýznamnější menšinu na našem území představovali až do roku 1945 Němci. Významné procento obyvatel tvořili od 13. století také Romové. Od 16. století do země přicházeli také migranti z Balkánu, dále pak i Švýcaři nebo Francouzi. Celá oblast tehdejší Československé republiky byla tedy kulturně smíšená a téměř všem otevřená. Dokonce se stala útočištěm pro uprchlíky ze Sovětského svazu a také z nacistického Německa. Stát dokonce za vlády T. G. Masaryka zřídil fond na podporu uprchlíků. Kulturní provázanost a otevřenost ale zmařila druhá světová válka. Ta měla katastrofické důsledky napříč národy a uzavřela je. Následný vládnoucí komunistický režim je stále živým a nedávným postrachem, který dokázal historický odkaz smazat z paměti českého národa.⁸⁹ Po pádu komunismu do země zase pomalu začali proudit noví migranti a od vzniku samostatného Česka se migrace v zemi vyvinula z tranzitní na ekonomickou a stálou migraci s cílem obchodní činnosti a trvalého usazení.⁹⁰

4.4.2 Současná uprchlická krize v České republice

Česká republika vzhledem k tomu, že postrádala kontroly na vnitřních hranicích, byla od roku 2015 v poměrně výhodné situaci. Díky své geografické pozici nebyla napřímo zasažena tolika problémy jako jiné státy. Přesto musí s ohledem na proevropskou

⁸⁹ Nesehnutí. Česká republika jako křižovatka kultur. *Spolecnekrozmanitosti.cz*. [online]. Brno. [cit. 10. 3. 2019]. Dostupné z: <http://spolecnekrozmanitosti.cz/informace/ceska-republika-jako-krizovatka-kultur/>.

⁹⁰ Ministerstvo vnitra ČR. Migrace. *Mvcr.cz*. [online]. 2015. [cit. 20. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx>.

politiku vlády pomoci s dodržováním závazků vycházejících ze schengenské legislativy a na základě toho spolupracovat a strategicky chránit hranice země.⁹¹

V rámci EU se velice liší počty žádostí o azyl z různých zemí. Česká republika byla a stále je přívětivá pro azylanty z Ukrajiny, přestože obecně počty Ukrajinců proudících do Evropy klesají. Od října 2015 se v ČR objevili pouze jednotlivci, u kterých byla zjištěná nelegální migrace. O azyl požádalo Českou republiku za rok 2015 pouze 1 525 migrantů, z toho téměř polovina z nich pocházela z Ukrajiny. Od uprchlíků ze Sýrie se reálně zaznamenalo jen 134 žádostí. Na přelomu roku 2014 a 2015 se kvůli graduujícím konfliktům na východní Ukrajině očekával nový proud migrantů. Ukázalo se, že migranti zamířili z Kosova přes ČR do Německa, a to z ekonomických důvodů. Tyto osoby proto v České republice podlehly azylovému řízení a byly převážně navráceny do své země.

Od začátku přistupuje Česká republika k uprchlické krizi podle národního a komunitárního práva a důsledně ověřuje osoby, které chtějí vstoupit na její území. V souladu s mezinárodním právem se řídí hlavně principem solidarity v tom ohledu, že nabízí materiální a finanční pomoc postiženým zemím a oblastem.⁹²

V každé uprchlické krizi můžeme nalézt rozporuplné debaty o možnostech řešení v závislosti na pocitech strachu o svoji bezpečnost, popřípadě svůj komfort a na druhé straně přirozenému nutkání pomoci bližnímu. V České republice se může v jistém pohledu zdát, že nelze dojít k většinové názorové shodě, neboť se některé aspekty migrační krize interpretují různě. V zájmu prosazování ekonomických, náboženských či politických záležitostí se totiž zaměňují nebo zamlčují faktické skutečnosti, které určité sociální vrstvy chápou svým způsobem.⁹³

Prioritní pro Českou republiku bylo od začátku krize posílení ochrany vnějších hranic, především exponovaných částí a omezení vstupu migrantů na území Evropské Unie. Sdílená odpovědnost EU, tzn. ochrana prostřednictvím agentur, jakou navrhla Evropská komise, neřeší mnohem složitější otázku problematického azylového řízení. Bez existence konceptu, který účinně a rychle dokáže rozlišovat mezi migranty ty

⁹¹ Ministerstvo vnitra ČR. Strategie migrační politiky České republiky. *Mvcr.cz*. [online]. 2015. [cit. 10. 3. 2019].

⁹² Podkladový materiál Ministerstva vnitra pro poslance Parlamentu ČR 39. schůze PČR - bod Informace vlády ČR o migrační krizi. *Mvcr.cz*. [online pdf]. 21. 1. 2016, s. 4. [cit. 10. 3. 2019].

⁹³ PÁNEK, Jaroslav. *Evropská migrační krize*. Univerzita Pardubice: 2018, s. 94.

skutečné, potřebující ochranu, se veškerá další opatření rozpadnou. Migrační toky je možné omezit tedy lepším systémovým přístupem a posílením pobřežní stráže.⁹⁴

Ve výsledku ale Českou republiku požádalo o azyl pouze zanedbatelné minimum uprchlíků, neboť azylový systém zde není tolik výhodný jako v jiných zemích. Také pověstná odmítavost Čechů vůči cizincům migranty odrazovala. Přestože demografický deficit si přímo volá o nové lidi, imigrační politika České republiky nenabízí rozumná řešení ani návrhy, jak v uprchlické krizi nalézt pozitiva a využití pro prospěch země.⁹⁵ Naopak politické strany zaujaly ve většině negativní postoje vůči uprchlíkům a uchýlily se k obraně vystrašeného národa. Na české půdě se začaly předhánět politické strany v tom, kdo dokáže občanům nejlépe zajistit jejich bezpečnost a klid.

4.4.3 Hlavní vládnoucí politické strany v České republice

ČSSD / Česká strana sociálnědemokratická

Největší levicová strana v Česku, kterou zastupuje lídr Jan Hamáček. V současné době je ČSSD ve vládě s koaličním partnerem hnutí ANO 2011. Strana ČSSD má na svých webových stránkách hlavní hesla, která podle jejich členů doprovází jejich volební program, a to: svoboda, spravedlnost a solidarita. Co se týká uprchlické krize, ČSSD projevilo solidaritu vůči nim svým prohlášením z 5. září 2015, ve kterém se píše o zájmu spolupracovat se všemi členskými státy a o zajištění pomoci potřebným. Vyjadřují potřebu lidskosti na straně jedné a prioritu bezpečnosti českým občanů na straně druhé.⁹⁶

ODS / Občanská demokratická strana

Pravicová strana v čele s Petrem Fialou, jejímž zakladatelem je Václav Klaus, byla už od jejího založení silným soupeřem ve všech volbách. V současnosti je i přes poměrně úspěšné výsledky posledních voleb v opozici, a to z důvodu špatných vztahů

⁹⁴ Podkladový materiál Ministerstva vnitra pro poslance Parlamentu ČR. 39. schůze PČR - bod Informace vlády ČR o migrační krizi. *Mvcr.cz* [online pdf]. 21. 1. 2016. [cit. 16. 3. 2019].

⁹⁵ MACHÁČEK, Jan. Debata Jana Macháčka. Lze vyřešit uprchlickou krizi?. *Ceskapozice.Lidovky.cz*. [online]. 28. 4. 2015. [cit. 2. 3. 2019]. Dostupné z: http://ceskapozice.lidovky.cz/debata-jana-machacka-lze-vyresit-uprchlickou-krizi-f8g-/debata-jana-machacka.aspx?c=A150428_173726_machackova-debata_lube.

⁹⁶ PARLAMENTNÍ LISTY. Rosenbergová (ČSSD): Uprchlická krize. *Parlamentní listy*. [online]. 21. 9. 2015. [cit. 2. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/politika/politici-volicum/Rosenbergova-CSSD-Uprchlicka-krize-Nestaci-hasit-dusledky-400226>.

s vládnoucím hnutím ANO 2011. Migrace je součástí jejich volebního programu, ve kterém se věnují především otázce vnitřní bezpečnosti. Jejich prezentovaným cílem je vyjednávání o výjimce z pravidel Evropské unie, která všechny členské země zavazuje k povinnému přijetí a k ochraně uprchlíků. Od ODS zaznívají také obavy z toho, že nelze zaručit, že se migranti v budoucnu nebudou vyhrazovat proti hostitelské zemi. Zdůrazňují, že toto není možné zaručit ani zdárnou integrací.

KDU-ČSL / Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová

Strana je obecně nazývána jako „lidovci“. Jedná se o jednu ze tří politických stran v České republice, která má problematiku migrace od začátku ve svém volebním programu. V rámci migrační politiky by chtěli přispět formou rozvoje a financování postižených oblastí.

TOP 09

Tradice, odpovědnost a prosperita. To jsou heslovitá východiska, ze kterých je tvořen název politické strany TOP 09, založenou v létě roku 2009 politiky Miroslavem Kalouskem společně s Karlem Schwarzenbergem. Od svého vzniku měla tato liberální středně pravicová strana nadějně postavení v zemi. K evropské migrační krizi se staví do pozice těch, kteří mají zájem pomáhat takzvaně na dálku, jak finančně tak humanitárně. Nicméně k představě migrantů na území ČR je strana taktéž odtažitá a hledá způsoby, jak zlepšit ochranu hranic a také návratovou politiku v rámci celé EU.⁹⁷ K problematice migrace nabízí návrhy řešení v podobě přísnějších a propracovanějších podmínek pro udělování azylu a kontrolu dodržování pravidel. Nicméně od začátku krize strana zaujímá k migrantům příznivější postoj než jiné strany a zdůrazňuje jejich lidská práva i evropské morální závazky a dbá na jejich dodržování.

ANO / Hnutí ANO 2011

Zakladatelem i lídrem hnutí ANO 2011 je současný předseda vlády Andrej Babiš. Od začátku migrační krize se sám předseda hnutí angažoval v kampani proti nelegální migraci a snažil se vyzvat své protějšky k jednotným odmítavým postojům. Nesouhlasil

⁹⁷ TOP 09. Migrační politika. *Top09.cz*. [online]. [cit. 16. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.top09.cz/proc-nas-volit/politika/migracni-politika/>.

ani s návrhy na přerozdělování migrantů, neboť to sám osobně vnímal jako pozvání do Evropy.⁹⁸ Se svými protiimigračními výstupy si prokazatelně získal náklonnost mnoha občanů, což mu následně vyčítalo hnutí SPD, jako taktické převzetí jejich volebního programu. Strana ANO2011 navíc uprchlíky dělí na ekonomické, které výrazně kritizuje, a na skutečné uprchlíky, kterým je potřeba pomoci. Zasaduje se zároveň o reformu azylového zákona. Ten by měl účinně kontrolovat a posuzovat motivy a cíle migrantů.

4.4.4 Politická strana posílená kvůli uprchlické krizi

SPD / Hnutí svoboda a přímá demokracie

Hnutí SPD odmítá přijímání migrantů od samotného začátku krize. Vystupuje v permanentní opozici proti současné vládnoucí koalici. Uprchlíky od začátku vnímá jako hrozbu pro Českou republiku a hlasitě proti nim vystupuje na veřejnosti. Svoji kampaň mají postavenou převážně na migrační a azylové politice. Vlnu migrantů vnímají jako nechtěnou zátěž pro stát vyvolávající sociální pnutí. Svoji volební kampaň postavili na zveličování rizik spojenými s přijetím migrantů, přestože hrozba byla obzvláště pro české občany absolutně neopodstatněná. SPD má velké výhrady také k činnosti Evropského parlamentu a fungování Evropské unie obecně. Odmítavost veřejnosti hnutí využilo pro svůj prospěch a pevně si stálo a dodnes stojí za uzavřeností České republiky vůči migrantům.⁹⁹

Pro hnutí SPD je migrace hlavním a zásadním tématem. Důvod je hlavně ten, že se jedná o novou stranu, která vznikla v období, kdy se začala migrace stále více diskutovat.

⁹⁸ PARLAMENTNÍ LISTY. Babiš: Migranti, Evropa je pro vás prostě zavřená. Předložím Merkelové plán. *Parlamentnilisty.cz*. [online]. 3. 9. 2018. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Babis-Migranti-Evropa-je-pro-vas-proste-zavrena-Predlozim-Merkelove-plan-549976>.

⁹⁹ PARLAMENTNÍ LISTY. Tomio Okamura: Bez vytáček: Merkelová se úplně zbláznila. *Parlamentnilisty.cz*. [online]. 6. 11. 2015. [cit. 16. 3. 2019]. Dostupné z: https://www.parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/Tomio-Okamura-bez-vytacek-Merkelova-se-uplne-zblaznila-Pozve-do-Nemecka-statisice-migrantu-a-pak-je-cpe-sousedum-Zbavme-se-pseudohumanismu-vede-nas-do-zahuby-406913?fbclid=IwAR1nZnV7SRjZgT40ywn_2tEoBB1ECMS1fqHuZSVNh1CNFT7pUdSxl9k5v1c

4.5 Porovnání

Česká republika je obecně pro migranty nejméně přívětivá a nenabízí jim uspokojivý azylový systém, jaký se jim dostává v Německu.

Obecně platí pravidlo, že levicové strany jsou spíše prouprchlické a pravicové strany naopak proti. Podle toho je zřejmé také procento odpůrců migrace u veřejnosti a je často využíváno analýz veřejného mínění.

Postoje politických stran jsou lehce proměnlivé v závislosti na reakce obyvatel. Vyjádření politických stran přímo ovlivňuje chování evropských společností.

Jen několik málo politických stran mělo do doby uprchlické krize problematiku migrace ve svých volebních programech. Od roku 2015 tuto tematiku zařadili do stranických dokumentů a prohlášení všechny strany.

Oproti Německu, Velké Británii a Rakousku má Česká republika nejnižší výsledky v počtu udělených státních občanství cizincům za rok. S velkou pravděpodobností je to dáno hlavně kvůli striktním pravidlům pro získání občanství a navíc také podmínce vzdát se občanství původního.

Extrémně pravicové strany se v době masivní migrace pokusily uspět mezi rozhněvaným lidem díky prohlubování strachu a zdůrazňování národní identity.

Nejvíce odmítavým a vystrašeným národem z uprchlické krize jsou mezi uvedenými státy jednoznačně Češi. Nejméně xenofobní jsou naopak Britové.¹⁰⁰ Jejich dlouho zavedený multikulturalismus nedovolí lidem rasistické smýšlení, oproti uzavřenému Česku, které kvůli své demografické pozici nemá příliš otevřenou povahu.

Největší změny v politické sféře jsou patrné v Rakousku. Velká Británie přitom kvůli plánovanému brexitu sehrává specifickou roli.

Německo bylo po celý čas podporováno západními státy Evropy, zatímco východní státy se striktně drželi zamítavého stanoviska, ke kterému se přidala i Česká republika.

¹⁰⁰ KOHOUT, P. Velká Británie: dominance dvou stran končí. *Ceskapozice.lidovky.cz*. [online]. 2015. [cit. 16. 3. 2019]. Dostupné z: http://ceskapozice.lidovky.cz/velka-britanie-dominance-dvou-stran-konci-fgn-/tema.aspx?c=A150303_142520_pozice-tema_kasa

5 Rizika pro Evropu spojená s masivní migrací

Velkou a jistě opodstatněnou otázkou spojenou s velkými počty neznámých migrantů je samozřejmě problematika bezpečnosti v zemích. Nedostatečně prověřené osoby mohou být každodenní hrozbou, jak se již ukázalo například silvestrovskou noc v německém Kolíně nad Rýnem. Nejen tam se už na začátku migrační krize v roce 2015 událo hned několik násilných sexuálních napadení žen, což mělo za následek výrazná bezpečnostní opatření pro občany. Skutečnost je taková, že Evropa nikdy nebyla svobodnější než je dnes a Evropané nikdy nemohli pocítit větší míru volnosti. Lidé s naprosto jinou kulturou a způsobem života tedy nejsou možná ani schopni uvědomit si, že svoboda je nejvyšším stupněm evropské hodnoty. Je tedy velice složité nastolit pravidla osobám natolik odlišným, kteří navíc neuznávají výhody léta budovaného režimu demokracie, ani nesdílí morální pravidla, kvůli kterým funguje mezivztahová harmonie.

Pokud tedy budeme konkrétní a zmíníme otázku nejvíce obávaných islámských přistěhovalců, potom je problematické určit, jestli se musí v novém prostředí přizpůsobit, nebo se naopak od okolí oddělit. Islamismus v Evropě je problém komplexní, který nemá jednoduché řešení. Muslimská společnost totiž nepřihlíží k evropským politikám a z podstaty odmítají modernu.¹⁰¹ Zde narážíme na bariéru, která spočívá v nepřizpůsobivosti a možná až neschopnosti muslimů se integrovat. Jejich kultura není tak pružná jako u jiných identit. Především ale první generace přistěhovalců mají velký problém se začlenit, a bylo tomu tak vždy ve všech zemích. Další generace již díky znalosti jazyka a kontaktu s místní kulturou od útlého věku s integrací problémy nemají.¹⁰² Ale faktem je, že se ani díky důkladné integraci přistěhovalců nedá zaručit, že v budoucnu splynou s původním národem a nezačnou proti němu spíše bojovat. Přestože totiž můžeme v jedné chvíli věřit obecnému mravnímu principu lidí, je nutné brát v úvahu morální hledisko každé jednotlivé osoby a skupiny lidí. A podle idejí různých skupin lidí se dá posuzovat pouze jejich vlastní vnímání mravnosti a morálky.¹⁰³

¹⁰¹ SARTORI, Giovanni. *Pluralismus, multikulturalismus, přistěhovalci*. Dokořán: 2011, s. 96.

¹⁰² SARTORI, Giovanni. *Pluralismus, multikulturalismus, přistěhovalci*. Dokořán: 2011, s. 98.

¹⁰³ ANZENBACHER, Arno. *Úvod do etiky*. Praha: Academia, 2001.

Zachování své vlastní kultury je důležité pro každou etnickou skupinu, bez ohledu na náboženství. Kvůli současné migraci se problematika kultur dostává na politickou půdu. Namísto snahy o kontakt a pochopení různých zvyklostí menšin, se politicky i mediálně podporuje jejich separace a vytýkání.¹⁰⁴ Je zcela zřejmé, že při další takto rozsáhlé migraci Evropa změní svůj charakter, a to nejen kvůli zvýšenému počtu osob s různým náboženským vyznáním. Kvůli své odmítavosti k neznámému se může stát, že Evropané ztratí svoji soudržnost a naopak se národy uzavrou. Při zesilující odtažitosti vůči imigrantům a hlavně muslimům se může stát, a je to dokonce pravděpodobné, že islámská komunita tím bude posilovat a zvětšovat se. Kvůli špatné zkušenosti s přijetím a začleněním se do společnosti se tak budou islamisté separovat a uzavírat v mešitách, stavět školy pro své děti a učit je v nich islámu. Původně křesťanská Evropa se tak může poměrně rychle proměnit na mnohonáboženskou, a tím na vícenárodní. Je jasné, že se tak velké rozdíly nedají odstranit, ani dobře zredukovat, tak jak se o to snaží pluralismus. Přestože se tento systém asi nejvíce snaží o společenskou harmonii a nenutí příliš odlišné identity o kompletní asimilaci v zemi, respektuje cizí identity a toleruje jejich hodnoty a zájmy, je důležité ohlídat míru jejich inflace.¹⁰⁵

Velice důležité je umět zhodnotit a specifikovat právě míru podobnosti nebo naopak vzdálenosti kultur. Pokud je totiž kulturní vzdálenost mezi lidmi v jedné zemi až příliš velká, je třeba zvážit otázku, zda je tím nejlepším řešením jejich integrace. Přestože je pro každou kosmopolitní zemi nejlepší plně integrovaná společnost, ne vždy je to možné vyžadovat. Existují totiž specifické oblasti lidských hodnot, které se nedají lehce změnit, jako je například náboženství, nebo politické vyznání.¹⁰⁶ Náboženská různorodost ale není přímým rizikem pro Evropu, tak jak si mnozí lidé myslí. Nebezpečná jsou však náboženství invazivní. Výraznou kulturní odlišností jsou také přístupy ke svazkům a rodinným vazbám. Zatímco tzv. individualismus určuje společností uzavřenost do sebe a zájem pouze o nejbližší okruh příbuzných, kolektivismus přísluší soudržným společnostem se silnými rodinnými vazbami trvajících po celý život. V takových kulturách je klíčové udržování kontaktu s okolím a

¹⁰⁴ CASTLES, Stephen, Hein DE HAAS a Mark J. MILLER. *The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World*. USA: Palgrave Macmillan, 2014, s. 63.

¹⁰⁵ SARTORI, Giovanni. *Pluralismus, multikulturalismus, přistěhovalci*. Dokořán: 2011. S. 104.

¹⁰⁶ SARTORI, Giovanni. *Pluralismus, multikulturalismus, přistěhovalci*. Dokořán: 2011. S. 105.

vyhýbání se konfrontacím. Tyto dva zcela různé přístupy k vlastnímu sociálnímu okolí může zcela jistě způsobovat společenský nesoulad.¹⁰⁷

Mohlo by se zdát, že po překonání a utišení migrační krize se situace znovu zklidní a Evropa bude dál žít svým zaběhlým životem. Nicméně soustředěnost států na problematiku uprchlictví je natolik silná, že odklonila možná ještě mnohem závažnější problém, kterým je stále hojnější stěhování mladých perspektivních lidí z Východu na Západ. Mimo to je stěhování také mezistátní problém, jelikož mladí lidé prchají z malých vesnic a měst do velkých měst, a tím rapidně snižují počty obyvatel venkova, který se ze světa pomalu vytrácí. Venkovské oblasti jsou přestárlé a pro mladé lidi neatraktivní, naopak velká města jsou kapacitně vytížená a nezvládají se rychlému demografickému nárůstu přizpůsobovat.¹⁰⁸

¹⁰⁷ PRŮCHA, Jan. Interkulturní psychologie: Sociopsychologické zkoumání kultur, etnik, ras a národů. Praha: Portál, 2004.

¹⁰⁸ RESPEKT. Uprchlíká krize bledne ve srovnání s migrací z východní Evropy do západní. *Respekt.cz*. [online]. [cit. 16. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/denni-menu/uprchlicka-krize-bledne-ve-srovnani-s-migraci-z-vychodni-evropy-do-zapadni>.

Závěr

Jsme v situaci, kdy se společnost nedokáže shodnout na tom, co je dobré a co je špatné. Začíná se rozpadat společný soubor morálních hodnot. Do popředí se stále více dostává potřeba po nastolení právních nástrojů a zákonů. Politici se snaží vše pevně zformalizovat do pravidel, která jednání lidí určuje i vymáhá. Evropa už není jednotný prostor, na kterém by se společnost dobrala nějakého konsenzu.¹⁰⁹ Občané jsou obecně stále více závislí na politických rozhodnutích, která vždy v menší či větší míře vyvolává rozpory mezi lidmi. Politické vize o dokonalosti Evropy a pouze křesťanské populaci jsou bláhové a nelze na nich bazírovat. Také předpojatost a obviňování cizinců z různých globálních příčin je špatné. Současným trendem je hledání viníků a vyhocených argumentů, díky kterým se politici, ale i veřejnost zbavuje odpovědnosti za situace kolem nás. Přitom co se týká uprchlíků, není pravdivým tvrzením, že je to problém Afriky. Migrace, a s ním spojené uprchlictví je celosvětový fenomén, a je potřebné pochopit jeho podstatu. A tu můžeme hledat v oblastech, kde je nevyvážená moc a chudoba.¹¹⁰

Typicky lidskou specialitou je svalování viny na druhé a pradávný princip obětního beránka. Instinkt obviňování dřímá hluboko v člověku a způsobuje reflexivní obranu, hájení svých činů a způsobů života. Strach, že náš pohodlný život změní nebezpeční uprchlíci a vyznavači islámu, není založený na skutečnostech, ale spíše na předpojatosti. Veškeré problémy jsou totiž obvykle v systému, který obsahuje nespočet různých a vzájemně působících faktorů. Pokud však bez rozumných argumentů identifikujeme zlo na principu obětního beránka, může se stát, že přehlédneme skutečné příčiny problémů.¹¹¹ Je potřeba umět v dnešním obrovském množství sdělovacích prostředků nacházet fakta, nezaměňovat pojmy a nenechat se svést kolektivem.

Lidé instinktivně hodnotí okolní svět spíše z pohledu negativních jevů, a mají tak pocit, že se svět neustále zhoršuje. Přestože je pravda, že se potýkáme se spoustou špatností a bezpráví, tragických událostí a katastrof, přejímání tohoto obecného názoru

¹⁰⁹ Převzato z přednášky k antropologii práva s docentem Tomášem Petráčkem, UHK. [cit. 16. 3. 2019].

¹¹⁰ EUROZPRÁVY. Uprchlíci už sem nechodí: Pět největších mýtů o migraci. *Eurozpravy.cz*. [online]. 26. 6. 2018. [cit. 16. 3. 2019]. Dostupné z: <https://eurozpravy.cz/zahranicni/eu/228239-uprchlici-uz-sem-nechodi-pet-nejvetsich-mytu-o-migracni-krizi/>.

¹¹¹ ROSLING, Hans a kol. *Faktomluva: Deset důvodů, proč se mýlíme v pohledu na svět – a proč jsou věci lepší, než vypadají*. Vyd. 1. Jan Melvil Publishing: 2018, s. 215.

způsobuje koloběh špatné energie, který posiluje znechucení veřejnosti nad dnešním špatným životem. Přitom s ohlédnutím se na statistiky, které vypovídají o lidském pokroku, můžeme vidět nespočet zlepšení oproti dobám minulým.¹¹² Největším historickým utrpením lidstva byl hlad a extrémní chudoba. A to se podařilo v dnešní době téměř vymýtit. Dnes se potýkáme s úplně novou podobou světa a výzvou, kterou přináší paradoxně globalizace. S ní se postupně vytrácí pocit lidské sounáležitosti i hranice toho, co je zakázané. V budoucnu se tak může stát, že lidé budou tyto hranice dobra a zla nevědomě překračovat.

¹¹² ROSLING, Hans a kol. *Faktomluva: Deset důvodů, proč se mýlíme v pohledu na svět – a proč jsou věci lepší, než vypadají*. Vyd. 1. Jan Melvil Publishing: 2018, s. 58.

Seznam použitých zdrojů

KNIŽNÍ ZDROJE

- 1) ANZENBACHER, Arno. *Úvod do etiky*. Praha: Academia, 2001. ISBN: 80-200-0917-5.
- 2) BADE, Jürgen Klaus. *Evropa v pohybu: Evropské migrace dvou staletí*. Praha: NLN, 2005. ISBN: 80-7106-559-5.
- 3) BARŠOVÁ, Andrea a BARŠA, Pavel. *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Masarykova univerzita - Mezinárodní politologický ústav, 2005. ISBN 80-210-3875-6.
- 4) BURDA, František. *Za hranice kultur: Transkulturní perspektiva*. Brno: CDK, 2016. ISBN: 978-80-7325-402-5.
- 5) CASTLES, Stephen, Hein DE HAAS a Mark J. MILLER. *The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World*. USA: Palgrave Macmillan, 2014. ISBN: 0230355765.
- 6) CIHELKOVÁ, Eva a JAKŠ, Jaroslav a kol. *Evropská integrace – Evropská unie*. Praha: VŠE, 2004. ISBN: 80-245-0854-0.
- 7) DALZIEL, Nigel. *Historical Atlas of the British Empire*. Penguin Books, 2006. ISBN-10: 0141018445.
- 8) DRBOHLAV, D. a kol. *Migrace a (i)migranti v Česku - kdo jsme, odkud přicházíme a kam jdeme?* Praha: SLON, 2010. ISBN 978-80-7419-039-1.
- 9) KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světě migrace*. Praha: SLON, 2017. ISBN: 978-80-7419-249-4.
- 10) KLAUS, V. a Weigl, J. *Stěhování národů s.r.o. Stručný manuál k pochopení současné migrační krize*. Praha: Olympia, 2015. ISBN 978-80-7376-422-7.
- 11) MCDOWALL, David. *An illustrated History of Britain*, s. 146. Longman, 1989. ISBN-10: 0582044324.
- 12) PÁNEK, Jaroslav. *Evropská migrační krize*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2018. ISBN: 978-80-7560-160-5.

- 13) PÁNEK, Jaroslav. *Historici mezi vědou a vědní politikou*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2016. ISBN: 978-80-7560-027-1.
- 14) PRŮCHA, Jan. *Interkulturní psychologie: Sociopsychologické zkoumání kultur, etnik, ras a národů*. Praha: Portál, 2004. ISBN: 80-7178-885-6.
- 15) ROSLING, H. a kol. *Faktomluva: Deset důvodů, proč se mýlíme v pohledu na svět, a proč jsou věci lepší, než vypadají*. Příbram: Jan Melvil, 2018. ISBN: 978-80-7555-056-9.
- 16) SARTORI, Giovanni. *Pluralismus, multikulturalismus, přistěhovalci: Esej o multietnické společnosti*. Dokořán, 2011. ISBN: 80-7363-022-2.
- 17) TOMESŠ, Jiří. *Konflikt světů a svět konfliktů*. P3K, 2007. ISBN: 978-80-903587-6-8.
- 18) ZAKARIA, Fareed. *Budoucnost svobody Neliberální demokracie v USA i ve světě (Edice 21. století)*. Praha: Academia, 2012. ISBN: 978-80-200-2037-6.

INTERNETOVÉ ZDROJE

- 1) AMNESTY International. Terminologie. *Amnesty.cz*. [online]. 2015. [cit. 10. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/news/1384/amnesty-international-10-otazek-a-odpovedi-k-migracni-krizi>.
- 2) MACHÁČEK, Jan. Debata Jana Macháčka. Lze vyřešit uprchlickou krizi?. *Ceskapozice.Lidovky.cz*. [online]. 28. 4. 2015. [cit. 2. 3. 2019]. Dostupné z: http://ceskapozice.lidovky.cz/debata-jana-machacka-lze-vyresit-uprchlickou-krizi-f8g-/debata-jana-machacka.aspx?c=A150428_173726_machackova-debata_lube.
- 3) Člověk v tísní. Migrace v číslech. *Clovekvtsni.cz*. [online]. [cit. 20. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/migracni-statistiky-4518gp>.
- 4) ČT 24. Evropa je vůči nezletilým migrantům vstřícná: jen Británie loni přijala tři tisíce dětí. *Českátelevize.cz*. [online]. 20. 9. 2018. [cit. 26. 2. 2019]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2599556-evropa-je-vuci-nezletilym-migrantum-vstricna-jen-britanie-loni-prijala-tri-tisice-deti>.
- 5) Demografie. Migrace. *Demografie.info*. [online]. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_migrace.
- 6) EURO. Volkswagen nad propastí: emise mohly být manipulovány i u benzinových aut. *Euro.cz*. [online]. 2. 9. 2018. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné z:

- <https://www.euro.cz/byznys/volkswagen-nad-propasti-emise-mohly-byt-manipulovany-i-u-benzinovyh-aut-1419617>.
- 7) EUROPARL. Migrační krize EU: Statistiky. *Europarl.europa.eu*. [online]. 14. 7. 2017. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/society/20170629STO78630/migracni-krize-eu-statistiky>.
 - 8) Eurozprávy. Německé volby změni Evropu. *Eurozpravy.cz*. [online]. 30. 8. 2017. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné z: <https://eurozpravy.cz/zahranicni/eu/199623-nemecke-volby-zmeni-evropu-vse-co-o-nich-potrebujete-vedet/>.
 - 9) GAMBLE, A. The Constitutional Revolution in the United Kingdom. *Publius. Jstor.org*. [online]. 19. 3. 2019. [cit. 10. 2. 2019]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/20184940>.
 - 10) HŮLE, Daniel. Demografie. Migrace. *Demografie.info*. [online]. Demografické informační centrum. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_migrace.
 - 11) IDNES. Pokud se uprchlická krize nevyřeší, zasáhneme silou, varuje Rakousko. *Idnes.cz*. [online]. 29. 9. 2015. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/rakousko-pouziti-sily-uprchlicka-krize.A150929_155245_zahranicni_aba.
 - 12) ILINITCHI, Cristina Procházková. Vybrané teorie migrace a jejich význam při vytváření migračních politik. [online]. 2010. [citováno dne 20. 3. 2019]. Dostupné z: [www.https://scholar.google.cz/citations?view_op=view_citation&hl=cs&user=8gY4jkgAAAAJ&citation_for_view=8gY4jkgAAAAJ:2osOgNQ5qMEC](https://scholar.google.cz/citations?view_op=view_citation&hl=cs&user=8gY4jkgAAAAJ&citation_for_view=8gY4jkgAAAAJ:2osOgNQ5qMEC).
 - 13) IROZHlas. Pořad: Svět ve 20 minutách. *Irozhlaz.cz*. [online]. 9. 6. 2018. [cit. 2. 3. 2019]. Dostupné z: https://www.irozhlaz.cz/zpravy-svet/uprchlici-migranti-evropska-unie-rakousko-tabor_1806091610_mls.
 - 14) KOHOUT, P. Velká Británie: dominance dvou stran končí. *Lidovky.cz. Česká pozice*. [online]. 5. 3. 2015. [cit. 1. 3. 2019]. Dostupné z: http://ceskapozice.lidovky.cz/velka-britanie-dominance-dvou-stran-konci-fgn-tema.aspx?c=A150303_142520_pozice-tema_kasa.
 - 15) LIDOVKY. Německo vrací uprchlíky zpět, říká Rakousko. Iráčané chtějí pasy na cestu domů. *Lidovky.cz*. [online]. 2016. [cit. 12. 2. 2019]. Dostupné z:

- https://www.lidovky.cz/svet/nemecko-vraci-uprchliky-zpet-rika-rakousko-iracane-chteji-pasy-na-cestudomu.A160112_122438_In_zahranici_ELE.
- 16) Ministerstvo vnitra České republiky. Informace vlády ČR o migrační krizi. *Mvcr.cz*. [online]. 3. 11. 2008. [cit. 2. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/azyl-migrace-a-integrace-azyl.aspx>.
- 17) Ministerstvo vnitra České republiky. Strategie migrační politiky. *Mvcr.cz*. [online]. [cit. 10. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-migracni-politiky-cr.aspx>.
- 18) Nesehnutí. Česká republika jako křižovatka kultur. *Spolecnekrozmanitosti.cz*. [online]. Brno. [cit. 10. 3. 2019] Dostupné z: <http://spolecnekrozmanitosti.cz/informace/ceska-republika-jako-krizovatka-kultur/>.
- 19) Podkladový materiál Ministerstva vnitra pro poslance Parlamentu ČR 39. schůze PČR - bod Informace vlády ČR o migrační krizi. [online pdf]. 21. 1. 2016, s. 1. [cit. 2. 3. 2019].
- 20) RESPEKT. Uprchlíká krize bledne ve srovnání s migrací z východní Evropy do západní. *Respekt.cz*. [online]. 6. 8. 2018. [cit. 23. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/denni-menu/uprchlicka-krize-bledne-ve-srovnani-s-migraci-z-vychodni-evropy-do-zapadni>.
- 21) ROZEHNAL, Aleš. Jak se liší imigrant od uprchlíka a co z toho vyplývá. *HlidaciPes.cz*. [online]. 2015. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné z: <https://hlidacipes.org/jak-se-lisi-uprchlik-od-imigranta-a-co-z-toho-vyplyva/>.
- 22) UNHCR. Migrační krize. *Unhcr.org*. [online]. 6. 8. 2016. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.unhcr.org/cz/>.
- 23) WIKIPEDIE. Svobodná strana Rakouska. *Wikipedie.cz*. [online]. [cit. 2019-02-24]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Svobodn%C3%A1_strana_Rakouska.
- 24) Zpravodajství Evropský parlament. Migrační krize EU: Statistiky [online]. [cit. 12. 3. 2019]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/priorities/migrace/20170629S TO78630/migracni-krize-eu-statistiky>.
- 25) Zprávy Aktuálně. Uprchlíci a islám. *Zpravy.aktualne.cz*. [online]. 13. 10. 2017. [cit. 8. 3. 2019]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/evropsky->

[parlament/uprchlici-a-islam-vevodi-jako-temata-rakouskym-volbam-u-
hran/r~71c1f548af0511e780320025900fea04.](#)

